

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyilttér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvöm-
dájában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Egyéni szabadság.

Budapest, 1890. nov. 30.

Századunk érdeme, hogy a nemzetiségek nemzetekké való csoportosulása, tömörülése megtörtént. Ez alapon alakultak meg az államok, eltörölve talán örökre a világralomra célzó törekvések megvalósítását. Az olasz állam olasz, a francia francia, a magyar a szó teljes értelmében magyar akar lenni.

Ez az egyik oka annak, hogy az államnak óriási erőre van szüksége; kétségtelen, hogy az állami hatalom minden irányu megizmosítására kedvező a politikai áramlat. Az állam mindenütt s minden irányban tette kész, hogy céljait megvalósíthassa.

Ennek az erő összpontosításnak két fő oka van: akcióképes akar lenni a harc mezéjén, akcióképes befelé.

S ha ennek valahol a maga egész teljében ki kell vitetni, úgy ez leginkább szükséges Magyarországon. Anglia, Franciaország, Olaszország, Németország nem igényli az állami egység fentartása céljából azt a nagy erőfeszítést; a nemzetiségi egység a legerősebb támasza annak. Mi erősek akarunk lenni, ha a döntés pillanata jön, de legfőképp magyar állam akarunk lenni idebent.

„Vagy nemzeti állam lesz Magyarország, vagy nem lesz állam.“ E feladat megvalósítása sem egyéni, sem semmiféle társadalmi munkálkodástól nem várható.

A közigazgatás államosítását is nem annyira a liberalizmus érdekei követelik — hiszen e tekintetben roppant sokat lehetne ellentvetni — hanem parancsolja a magyar államiság érdeke.

Százféle módja képzelhető a kintinő közigazgatásnak, állami beavatkozás nélkül, — van példa rá, ott van Amerika — nálunk nemcsak jó közigazgatás kell, hanem szükséges az, hogy az adminisztratív erő minden ízében a nemzeti érdek szolgálatában álljon.

A magyar államnak még ma — sajnos — nemcsak az a kötelessége, amit Humboldt annak előir: kifelé megvédeni a nemzeti függetlenséget, bent fenntartani a békét!

Szabad egyház, szabad oktatás, szabad kereskedelem és ipar, erkölcsi téren az egyén kizárólagos uralma s mindez az egyéni cselekvési szabadság elve nevében! Mily liberális eszmék.

Hazánk fejlődésének egy szebb korára van ez fentartva.

És mi a határ? Az állam fenállásának biztosítása. Az egyéni szabadság teljes tökélyre emelése ezen belül s egyedüli korlátozásával a Burke szerinti mások szabadságának tiszteletben tartásával, államfilozofushoz méltó eszmék.

De azt a kort, amidőn ez ideák megvalósíthatók lesznek, meg kell előzni Magyarországon az állami összetartozás szétörhetlen megtévesztésének. Erre kell az erő, erre az óriási állami hatalom. Nem mechanikus egység, nem az egyforma szabályok összetartotta kapcsolat kell itt, nem az a centralizáció, mely megbénítja az egyéni energiát, elaltatja a gondolkodást, enerválja a jellemet, elnyomja a felelősség érzetét, hanem oly életerő, mely képessé teszi az államot, azzá lenni, ami annak örök időkre létjogosultságot biztosít.

Egyéni teljes szabadság, társadalmi akció, az állam legszűkebb körre szorított tevékenységével még más államokban is csak a jövő zenéje; az az idő, amikor az állam hatalmának eszközeit az egyén előtt lerakja, az az idő, amikor funkcióit s munkálkodásának terét kibébitve, az egyéni erőre bizza, amikor az állami erő helyét az egyéni erő fogja elfoglalni, még igen messze van, messze különösen nálunk, nem azért, mert az egyéni szabadság teljes megvalósíthatására itt sokkal kevésbé lennének meg a feltételek mint másutt: hanem, mert az államnak, mielőtt az ilyen fejlődési irány követésének jogosultsága s lehetségesége elkövetkezik, más létkérdést képező feladatokat kell előbb megoldani.

Rá kell arra, éppen az állami hatalom erősítését célzó s teljesen jogosult politikai áramlat fejlődése s erejének minden irányu érvényesülésekor, mutatni, hogy az koránsem jelent valami változhatlant, örökbecsűt, rá kell mutatni arra, hogy el fog jönni az idő, mikor az erők összpontosításának szüksége meg fog szűnni, amikor ki fog bontakozhatni teljes nagyságában az egyéni szabadság s tetteképeség, amikor az állam a helyett, hogy hatalmi tényezőit gyarapítaná, azokról lassan-lassan az egyén javára le fog mondhatni.

A deszpotizmus elnyomta teljesen az egyént, a görög-római államszervezet — habár szabályozottan — az állami mindenhatóság proklamálása, a feudalizmus, a rendek s osztályok előjogaira alapított szervezet, a modern állam, a szuverén

jogok alkotmányos kifejtésén s az állampolgárok-nak már széleskörű működésén alapszik, a jövő fejlődés iránya: az államiság essentialis attributumainak meghagyása s ezeknek minden kétségen felül való elismerése s érvényesítése mellett az akcióra képes egyén mindig teljesebb cselekvési szabadsága által meghatározott működés.

Óriási feladat az, amit a magyar államnak meg kell oldani. E megoldás lesz a felelet arra a kérdésre: biztosítva vagyunk-e emberi számítás szerint az idők minden viharaival szembeállani.

S a magyar állam e feladatot meg fogja oldani, meg kell valószínűsíteni, mert nemzetünk, mely ledönthetetlen sziklaként megállotta helyét mindenkor, életerőségének bizonyítékait a történelem megdönthetetlen igazságaiban birja.

Egységre van szükségünk s nem egyforma-ságra, üres formulákra, melyek erőszakkal vannak rátukmálva.

S ha igazán nemzeti lesz a magyar állam, vajjon mi lesz a feladat azután? A mozdulatlan-ság? Nem.

Hiszen el kell jönnie az időnek, amikor a megizmosodott állami hatalom a reá nehezede óriási terheket nem fogja szaporítani, amidőn a roppant felelősséget s a működési tért át fogja adni az egyéni tevékenységnek. Ekkor fog az egység a maga tisztaságában megjelenni, az az egység, mely a különfelelések teljes harmóniájában nyeri élő kifejezését.

A szabad állam és szabad egyház a leg-szebb liberális eszmék egyike. Ahol ez elv kivihetőségének feltételei megvannak, ott ilyen rendezés által egyik is, másik is csak nyerhet élet-erőben; az állam és egyház folytonos beavatko-zása egymás jogkörébe, egyaránt káros mind a kettőre. Ma is van példa rá nem egy; a katholi-cizmus a heretikus Angliában sokkal életképe-sebb, mint a hű Spanyolországban.

Az állami hatalom megerősítése: ez a jelen, eltávolítani minden akadályt, mely az egyéni erő kiszámíthatlan alakban nyilvánuló tevékenységé-nek útját állja: ez a jövő liberalizmusa. Az alap pedig az, hogy az egyén magamagának ura, ura testének, lelkének, gondolkodásának, tetteinek, szükséglete felismerésének.

Istápolni saját javunkat azon uton és módon, mely nekünk célszerűnek látszik s ha nincs ad-dig semmitől sem félnünk, míg más szabadságá-

A „BÁCSKA“ tárcája.

Csak egyszer . . .

Úgy vágylak egyszer átölelni,
Ölelni hűvel, tüzesen, —
Úgy vágylak egyszer megcsókolni,
Csókolni lázzal, kéjesen.

Csak egyszer engedj karjaimnak
Átfonni karcsú derekad, —
Szívemre szivedet szorítani
Csak egyszer lenne ah! szabad!

Csak egyszer engedj ajkaimnak
Kiszívni ajkad lánghevét, —
Csak egyszer add a kitagadtnak
Még vissza vesztett édenét!

Csak egyszer légy enyém, a míg egy
Múlt perc eltűn, elrohan, —
Csak egyszer! . . . s aztán lábaidnál
Meghalni édes-kínosan! . . .

Erdélyi Zoltán.

NEVETSEGES SZALONOK.

— A párisi életből. —
Írta: D. A.

Korunk minden bolondsága között nincs vidámabb, különösebb s furcsa meglepetésekkel teltebb, mint a soirée-k, theastélyek s egyéb bohóságok dübe, mely októbertől áprilisig a párisi bourgeoisie-nak valódi mániája. A legerényebb háztartások is, valahol Batignolles vagy Levallois-Peret valamelyik zugában, akarnak elfogadni, szalonjuk és „jour“-juk van.

Hagyján azoknál, akiknek valami érdekük van az ilyen kis ünnepekkel. Így az új orvosok, akik meg akarják magukat ismertetni, szegény szülők, kik lányaikat akarnak túladni, a művészek, zongoratanítók, kik hetenként egyszer fogadják tanítványaik családját.

Kiérzik ezekből az estélyekből a versenyzés szüksége. Üres falak, rozszant szék, beviaszkozott padló, szőnyeg nélkül, conventionalis vidámság és halotti csend, amikor a tanár jelenti: „Edmond ur egy jelenetet fog elszavalni Mizantropé-ból“, vagy „Eliz kisasszony Weber egy polonais-át fogja eljátszani“.

De e mellett hány szerencsétlen fogad ész s annélkül, hogy valami előnye lenne, csak azért, mert kedve van elfogadni, csak azért, hogy hetenként egyszer jól megzavarja a házirendet, hogy magához gyűjtsön vagy ötven embert, akik majd gúnyos kacagással távoznak el. Ezek a szalonok kicsik, csak hosszúkás van, s a vendégek, amikor ott ülnek s beszélgetnek, úgy néznek ki, mint egy omnibusz magát kényelmelentül érző társasága. Felfogatott, átváltoztatott lakosztályok, folyosókkal, ajtófüggönyökkel, spanyolfalakkal, meg a háziasszony ijedt kiáltása: „Nem erre uraim“. Néha megnyílik egy házszalon, átvaltoztatott lakosztályok, folyosókkal, ajtófüggönyökkel, spanyolfalakkal, meg a háziasszony ijedt kiáltása: „Nem erre uraim“. Néha megnyílik egy házszalon, átvaltoztatott lakosztályok, folyosókkal, ajtófüggönyökkel, spanyolfalakkal, meg a háziasszony ijedt kiáltása: „Nem erre uraim“.

Ismertem egy e nembeli különös házat, ahol a szobák mind egy hosszú nyulnak s egyiket a másiktól lépcsők választottak el úgy, hogy az utolsó szobában levőkről azt kellett hinni, hogy valami emelvényre másztak s onnan üdvözlik az ujonan érkezetteket, akiknek meg csak a fejét látták.

Elképzelhetik, milyen alkalmas lehetett ez a táncra. Sebaj! Hetenként egyszer estélyt kellett adni. A közeli kávéházból hozattak egypár butort, a butorokkal egy selymes talpu pincért, fehér nyakkendővel; ez volt az egyedüli, akinek a meghívottak közül arany órája, meg láncja volt. Látni kellett a nekidühöd háziasszonyt, borzasan, amint belezáradt az előkészületekbe, amint ez ur után futkosott, amint kisérte szobáról-szobára kiabálva „pincér ur . . . pincér ur!“

Hát meg a közönsége ezen estélyeknek. Ugyanaz

a publikum, amelyikkel az ember mindenfelé találkozik, amely ismeri, keresi egymást. Egy egész sereg vénasszony és fiatal lány merész és — hervadt öltözékekben; a bársony gyapotból van s az ember érzi, hogy azok a rojtok, gyűrött virágok, idejét mult sallangok mind azzal lettek kiválasztva, hogy: „Az ördögbe is, úgy se látszik ez este.“ Van dolga a rizspornak, hamisak az ékszer, a csipkék: „Eh! úgy se látni ezt este.“ A függönyöknek már nincs színök, a szőnyegek kiféslettek: „Eh! mit látszik ez este . . .“ Így adják ezeket a nagy estélyeket s így élvezik aztán reggel három órakor azt a dicsőséget, hogy a zajra oda esődül vagy — négy bérkocsi az ajtó elé; ami azonban nem akadályozza a vendégeket, hogy gyalog menjenek haza, vagy hogy félórát el ne ácsorogjanak a lóvasúti kocsi megálló helyein; a lányok szépen a papa karjába támaszkodva s kis lábukat pampuskákba rejtvé.

Hány ily neveléses szalon láttam! Hány ily bizarr estélyen jártattam új ruhámat! Mikor még elég naív voltam az életet csak Balzac-ból ismerni s kötelességemnek tartottam megjelenni a „világ“-ban. Két telet kellett végig kóborolni Páris egyik szelétől a másikig — amint én tettem — hogy az ember megtudhassa, mennyire megy az elfogadásoknak ezen dübe. Kissé homályosan emlékezem ugyan ezekre, mégis emlékezem egy kis lakásra, ahol a szalonban — hogy helyet lehessen nyerni — a zongorát a konyha ajtó elé kellett tenni. A szirupos poharakat a kottákra rakták, s amikor elérkeznyitő románcokat énekeltek, a benne meghatottan könyökölt a zongorára hogy élvezessen.

A ház asszonya el lévén foglalva a konyhában, az urnak kellett a belső szolgálatot teljesíteni. Most is látom, amint fekete ruhájában dideregve jön föl a pincéből, s iszonyu darab újságpapírosba tekert szent hoz a hóna alatt. A papíros elszakadt, a szén pedig a földre borult, s ezalatt meghatóan éneklük, „Szeretem hallani az evező locsogását, este a habok moráját,“ hát még az az ötödik emeletes szalon, hol az ablakács volt a ruhatartó, s az össze nem illő butorok egy, azzal egyedüli szobába voltak összehalmozva, amelyet világitani és fűteni lehetett.

nak birodalmába nem törünk be: ez az igazi szabadság.

Természetesen más ezen elv a teoriában s más a politikában, de az tény, hogy ma a működés alapját még nem az egyéni cselekvés képezi, és mint Stuart Mill megjegyzi az egyéni akarattal szemben való fölény dolgában a demokraciák — pl. az Egyesült Államok — sok tekintetben még türelmetlenebbek, mint a monarchiák. Ha a demokracia — a többség — azt hiszi, hogy valamiben igaza van, az legkönnyebben fajúllhat el despotikus hatalommá, mely az ellenkező érületnek még csiráját sem türi el. Helyesen jelzi ezt Mill.

Nagy átalakulások küszöbén állunk. Feladatunk kétszeresen nehéz: erős államot kell akarunk egyrésztől, az egyéni szabadság hatalmas eszméinek varázsa — mint jövő cél — járja át az ést s a sziveket másrésztől. *A reformok egyik része a nemzeti állam teremtésének előhozatkozó eszköze, a másik rész már magvát rejti magában annak az iránynak, mely az individuális működést fel akarja szabadítani békítől.*

Az első a jelen szükségessége, feladata, kötelessége, ennek jóval meg kell előzni — nálunk — az utóbbit, — a második a jövő elrendő célja.

Mert gyönyörűen mondja Laboulaye: Lélekemelő látni az erős államot, gazdag országot, hősi hadsereget, gyönyörű városokat, fényes emléksobrokat; ezen csodáknál azonban még bámulatosabb az az erő, amely ezeket létrehozta. S ez az egyéni erő. Ha pedig van igazság, amit a tudomány és a történelem bebizonyíthat, úgy egy dolog mindenekfelett áll, az, hogy az egyén a vallásban, politikában, iparban, kereskedelemben, tudományban, művészetben csak a szabadság által él s felelhet meg hivatásának.

C'est la souveraineté de l'individu, à qui est l'avenir.
Sextus.

Az új honvédelmi miniszter. Budapestről megbízható forrásból értesítenek, hogy Gromon Dezső államtitkár honvédelmi miniszterre való kinevezetése küszöbön áll; a jelenlegi miniszter báró Fejérváry Géza közös hadügyminiszterre fog kinevezetni. Bár nem lehet kételkedni a forrás illetékességében, fentartással kell közölnünk e hírt, mert még tényekkel nem állunk szemben. Az egész megyének hű óhaja az, hogy ez a kombináció mihamarabb megvalósuljon, melylyel Bácsmegeyét is érendi a kinttérés, meg lesz tisztelve megyénk is, melynek közigyeit Gromon Dezső mindig a legmelegebben szívén hordta.

Szavazás az elkeresztelési ügyben. Az elkeresztelési ügyben kimondatott a két határozati javaslat sorsa. A Polonyi mellett a szélsőbálnak is csak egy része szavazott. A Szivák-féle határozati javaslatra, melyet annak idején lapunk is ismertett s melyre a szavazás pontonként történt, elfogadtattott egész terjedelmében. Az első pontra, mely a február 26-iki rendelet törvényesnek tartja s helyesli Csáky eljárását, föllással szavaztak. A kormánypárton kívül a szélsőbálról is többen felálltak a pont mellett. A második pontnál, mely az 1868-ik évi 53-ik törvényeket föntartandónak mondja ki, névszerinti szavazást kértek. Itt 213-an szavaztak igennel és 47-en nemmel, a többség 166. A kormánypártól a kath. papok kivételével mindannyian rászavaztak a javaslat e részére, de az ellenzékiek közül is sürűbben esatlakoztak. Így a függetlenségi pártól 24, a mérsékelt ellenzékről 9 és 4 párton kívüli a kormánypárttal szavaztak. A harmadik pontot, mely a polgári anyakönyvvezetésről szól, csaknem egyhangulag elfogadta a ház.

No de azért sötét volt mint a tömlő, s hideg mint a jégverem, a szegénység ott ólalkodott az elhagyott úres szobákban. Szegény ördögök! Tizenegy óra felé elég naivul aztán azt kérdezik: melege van? nem jó lenne egy kis felfrissítés? s kinyitják a nagy ablakokat, azon boldog hiszemből, hogy a levegő odabent csakugyan fűlledt. Mindez csak hagyján. Hát az a sok gyanus színű liqueur? a sok poros apró sütemény, amit oly gondosan tesznek el egyik létről a másikra.

Nem egy háziasszonyt ismertem, aki kedden reggel gondosan szárítgatta az ablakban a használt theát, amit aztán három hétön nagy lelki nyugalommal ismét felszolgált. Oh, ha a bourgeois-ok nagyolnak, akkor az ember sohasem tudja, hol állapodnak meg. Sehöl. Még a bohémek közt sem akadtam oly különös typosokra, mint czeken a helyeken. Ismertem egy fehér ruhás hölgyet, akit úgy hívtunk, hogy fülemilés asszony, mert mindig sóhajtozva panaszkodott, hogy egy fülemile van a gyomrában. Nem voltunk képesek megtudni, mit akart ezzel mondani.

Hát az a másik kövér mama, egy nevelőnek a felesége, aki mindig magával hurcolta férjének tanítványait, hogy jól megtanulassák.

No, meg az az ur, aki azt írta névjegyére „a világ turistája” — azt akarván mondani, hogy beutazta az egész világot.

Azután a parvenuk egy szalonjában az a félig stíket és neveléses öltözetbe egészen beletemetett vén dáma, akinek a fülbe lánya édeskesen susogta: „Mama, X. ur fog nekünk valamit előadni.” Szegény öreg ijedten mozogódott a székén s bamba mosollyal rikácsolta: ah! igen jól van... Ebben a házban huzakodtak elő mindig nagy emberek állítólagos rokonaival. Nagy titokzatosan jelezték: „Ma este Ambroise Thomas egy fivéréhez lesz szerencsénk”, vagy „Gounod egy unokaöcséséhez”, vagy „Gambetta nagynénjéhez”. De soha maga Gambetta... Gounod... Itt történt az... De talán elég is lesz, hiszen ez a tárgy kimeríthetlen.

Kereskedelmi szerződés Szerbiával. Ugy látszik, Ausztria-Magyarország a Szerbiával kötött s jelenleg is fennálló kereskedelmi szerződést, mely közgazdasági állapotunkra jelentékeny befolyással bír, meg fogja újítani. A külügyminiszterium már elvileg elfogadta azt a szerb részről tett ajánlatot, hogy legközelebb indítsák meg az osztrák-magyar-szerb kereskedelmi szerződés meghosszabbítása iránt a tárgyalásokat. A szerb kormány nem sokára konkrét javaslatokat fog tenni, a melyek a tárgyalások alapját fogják képezni. Ez alkalommal minden oly kényes állapot tisztázatni fog a szerződésben, a mely esetleg holmi zavarra, mint pl. a híres sertésbehozatal retorziókra adhat alkalmat.

Egy nyilatkozat. Kormánypárthoz tartozó papképviseleink tudvalevőleg nem szavaztak a Szivák-féle határozati javaslat mellett, az oly éles vitát provokált elkeresztelési ügyben. Most aztán a klerikális „Magyar Állam” egy kissé nem éppen tetszős hangon kritizálta meg őket, amivel szemben ezek jónak látták a következő nyilatkozatot tenni közzé: A „Magyar Állam” című napilapunk ellenünk, kormánypárti papképviselek ellen intézett támadásai alkalmából kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy amint volt erkölcsi bátorságunk véleményünk szabad nyilvánítására, mikor meggyőződésünk és lelkiismeretünk szavát követve, az egyhangú pártbatározat dacára nem fogadtuk el Szivák Imre képviselő-társunk határozati javaslatát, éppen úgy lesz erkölcsi bátorságunk arra is, hogy nem törődve a „Magyar Állam” illetékes és nem illetékes támadásaival, jövőre is megmaradjunk a szabadelvű pártban és politikai működésünkben egyedül és kizárólag meggyőződésünket és ennek nyomán lelkiismeretünk szavát kövessük. Kelt Budapestben, 1890. évi november hó 27-én. Latinovits Gábor, Ivánkovits János, dr. Roszival István, Firczak Gyula, Rezey Silvius.

Szerb püspöki helynök. Brankovics patriárka, Zsivkovics Teofán püspök elhalálása folytán megüresedett károlyvárosi szerb püspökségre, mint érsegtülnök, Josef Lszák gonjajai záradafönök protosynellust helynöké nevezte ki s az egyházmegye igazgatásával megbízta.

Miniszteri rendelet az egyházi megyei hatóságokhoz. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a következő közérdekű rendeletet intézte a róm. kath. és gör. ke. egyházmegyei főhatóságokhoz: Hivatali elődóm a névváltoztatásoknak az anyakönyvi másod példányokba való bejegyeztetése tárgyában 1885. évi január hó 31-én 2189. sz. a. kelt köriratában foglalt intézkedéseket szükségesnek mutatkozók kiterjesztési mindazon esetekre, midőn törvényesítés vagy örökbe fogadás által beállott névváltozások következtében, vagy más okoknál fogva egyéb kiigazítások vezetettek be az anyakönyvek első példányába. Ennél fogva tisztelteljesen felkérem (cimedet) méltóztassék a joghatósága alatt álló anyakönyvvezető lelkészeket oda utasítani, hogy egy a felsőbbileg engedélyezett, mint hatóságilag elrendelt anyakönyvi kiigazításokat nemcsak a saját anyakönyvükbe feljegyezni tartoznak, hanem egyidejűleg az anyakönyvek másod példányának őrizetével megbízott törvényhatóságoknak a fentebb érintett mindennemű kiigazítást szövegszerűen haladéck nélkül megküldjék. A másod példányoknak ugyanis szövegszerű meg kell egyezniük az első példányokkal, ami csak úgy érhető el, ha a kiigazítás szövegét az illető törvényhatóság hitelesen megkapja az anyakönyvek első példányait vezető lelkésztől. Gróf Csáky.

Fiat lux. *)

Hevesen folyik az elkeresztelések harca a parlamentben és a parlamenten kívül, az egész országban a közbeszéd tárgya az elkeresztelési rendelet, előle minden esemény háttérbe szorul, s mégis mily kevesen értik az elkeresztelési rendelet lényegét. Mintegy chaotikus ködgomolyag hullámsík a kérdés soknak értelmi láthatárán. Csak lassan képesek a megértés sugarai e ködöt szétoszlítani. Egy ily ködbontó sugarat szolgáltatni célja az alábbi rövid, világos soroknak.

Az 1868. LIII. törvénycíken alapuló elkeresztelési rendelet az állam suverenitási jogából folyólag minden honpolgárnak engedelmeskedni kell; de e rendelet a honpolgárok egy részére, a katolikus papságra, sérelmes, azért kéri a parlament által a kormányt, hogy e rendeletet visszavonja vagy kiigazítsa.

Ez a tényálladék. Miért sérelmes az elkeresztelési rendelet a kath. papságra? Azért, mert e rendelet végrehajtása által a kath. papság közreműködik az eretnekségre; ezt pedig nem telteti először állásánál fogva, hogy mint kath. pap megkeresztelvény egy lutheránus, kálvinista vagy szóval eretnek gyermekét, azt az illető felekezeti anyakönyvvezés céljából kiszolgáltassa, — hogy mintegy eretneket kreáljon. Már pedig, hogy kath. pap lutheránus vagy kálvinista hitkildérnek esapjon fel, az elkeresztelési rendelet kedvéért, megfogja engedni mindenki, hogy ez absurdum.

Másodsor még sérelmesebb az elkeresztelési rendelet a kath. papságra nézve dogmatikus szempontból. A keresztesség által ugyanis felvétetik az ember a keresztény egyházba, a keresztény egyház gyermekévé lesz; keresztény egyház pedig, mint neve is mutatja, csak egy van — a keresztény kath. egyház; valamint keresztesség is csak egy van, a keresztény kath. egyház keresztessége. Ebből az következik, hogy mindenki, ki megkereszteltetik, történjék ez akár a zombori zsidó bábaasszony által, — alapjában, eredetileg katolikus; és lutheránussá vagy kálvinistává csak neveltetik, vagy ha a szülők katolikusnak nevelték, az elkeresztelési rendeleten alapuló anyakönyvvezés által reáerőszakoltatik. Már most e dogmatikus szempontot tekintve kérdem, engedelmeskedhetik-e kath. pap az elkeresztelési rendeletnek anélkül, hogy vallását, melyet szolgál, ekklatanter ne sértsé?

A kath. papság a fennálló törvények és kormány iránt mindig tanúsított lojalitására támaszkodva, bizalommal várja a baj orvoslását. Hogy az orvoslás a rendeletnek egyszerű visszavonása által vagy az anyakönyvek államosítása által történik-e, az reánk nem tartozik; az

*) Multikori számunkban részletesen kifejtettük álláspontunkat az elkeresztelési ügyben, mely involválja, hogy e közleményekkel egyet nem érthetünk. Minthogy azonban nem akarunk azzal vádoltatni, hogy az ellenveleményeknek tért nem adunk, különösen akkor, midőn megynkben olyan politikai irányt követő lap tudunkkal nines, melynek elvei az itt előadottakkal megegyeznének, közöljük a két cikket. Szerk.

első lenne a legbiztosabb és leggyorsabb orvoslát; az utóbbi csak a messze jövőben volna valósítható, — addig a kath. papok mind be lesznek zárva! Az anyakönyveket, a jogügylet-re oly fontos okiratokat, a községházára vinni, ezáltal azok hitelességéhez valami kevés garancia fog fűződni. Oly országban, hol falusi kisbírák és adóvégre-hajtók a halottképek... ott nem lehet anyakönyveket államosítani.

Az amputáció sok esetben a legbiztosabb és leggyorsabb orvoslát; az elkeresztelési rendeletnek is ez kell: levenni a napirendről és a kath. papság mély bölodlattal és hálával lesz a kultuszminiszter ezen bölcs intézkedése iránt.

Mn.

Elkeresztelés.

Nem Tisza-Trefort idejében, hanem az „új aera” napjaiban oly miniszteri rendelet látott napvilágot, mely édes hazánk vallásfelekezeteinek annalesibe nevezetessé teszi február 26-át.

Tegyük fel, hogy én is „pater patriae” volnék és a t. házban szólnom kellene közvetlenül a magyar parlament Demosthenese, Ciceroja után, tehát azon „nagy” férfiu után, kiről a „Nemzet”-ben olvasom: „hogy egészen homályos gubából a liberalismus fényes, himes szárnyain bontakozott ki... beszédének második felében — meglepetést szerezve a parlament és az ország számára egyaránt... szólnom kellene a rendelet tárgyában — és pedig a tárgyhöz.

Im itt beszédem vázlatát! Szóljunk le az elvek magaslatáról. Nézzük az 1868. évi 53. t. c. 12. §-át összefüggésben a február 26-iki rendelettel és vizsgáljuk meg azok gyakorlati alkalmazhatóságát az azok által elérni óhajtott cél tekintetéből. — Könnyebb megérthetős végett vegyünk fel egy konkrét esetet.

Cs — n egyetlen egy vegyes házasság létezik. A nő kálvinista, ki egy leánygyermeknek életet ad. E csecsemőt, aki a 12. §- szerint kálvinistának van praedestinálva, keresztelés végett elhozhat a kath. paphoz, mert Cs — n „tiszteltes” ninesen. — Tegyük fel, hogy a kath. pap missioja ellenére egyenesen megtagadja a jelen esetben a keresztelést, — megtagadja azt nem a febr. 26-iki rendelet alapján, mely a keresztelést megengedi, hanem az 53. t. c. 12. §-a és az 1879. évi 40. t. c. 53. §-a alapján.

Mi történjék ez esetben a kis honleánnyal: B — ra a tisztelteshez nem vihető rossz időben, mert az életveszélyes jár, — nem vihető jó időben sem, mert a csecsemőt csak nem lehet fél napig étlén szomjan hagyni.

Ki kell tehát hozatni B — ról a tiszteltest. De ezen ekzpedicío elviselhetlen pénztelherrel jár a szegény szülők-re. Honnét vegye azonban a szegény nép ezt a pénzt, kinek ebből száken, de a kenyérkérő gyermekekből bőven jutott ki.

Hogy ily sanyaru körülmények között vegyes házasságban élő szülők-re nézve gyermekük megkeresztelését, illetőleg a §§-ok rideg dispositioja lehetséges tételessék, — indítványozni: hogy vagy a már egyensulyba helyezett állampénztár terhére fedeztessenek a kereszteléssel járó költségek bélyeges számla mellett, vagy pedig állítassanak föl az ország különböző pontjain, a különböző lelkészek állandó székhelyein, a hol tehát ezek a nap minden pillanatjában a szükséglethez mérten megközelíthetők; oly köztintezetek, ahol a szegénysorsu, vegyes házasságban élő nő nyugodtan bevárhatja lebetegedése végső stádiumát, illetve gyermeke megkeresztelését nem szerint. Bizony: difficile est satyram non scribem!

A nagy bajjal és áldozattal megkeresztelt gyermek lassanként föleseperedik, iskolakötelessé válik. A kálvinista anya saját vallásában nem óhajta, nem akarja oktatni saját gyermekét, — a távol lakó „tiszteltes” pedig hitoktatói tisztét ez egy gyermekkel szemben nem gyakorolhatja, mert sem a gyermek vallásoktatásra nem küldhető lelkészéhez az ut távolsága miatt, sem az nem jöhet el Cs — a községbe, de a lelkész székhelyén „koszt”-ba sem helyezhető el a gyermek, ki fogja tehát e kis muzsafit a hit igazságaira tanítani? Nem más, mint az ezen községben székölő más vallásu lelkész. — De hát éppen azt akarja meggátolni a törvény és rendelet! Kérdem: meggátolja e azt tényleg és valóságosan? — Kirekeszthető-e az iskolában nyilvánosan nyujtott vallásoktatásról a más felekezeti gyermek, kinek vallásoktatásáról — a körülmények mostohaságánál fogva — gondoskodva ninesen?

Apponyi Albert a nemes gróf nem csinált titkót abból, hogy ő az 53. t. c. 12. §-ának rendelkezését elvileg nem helyesli, és a szabadelvű fölfogásokkal európai értelemben véve nem tartja összhangzónak. — Az 53. t. c. módosítását se nem hozza javaslatba, sem ily irányu javaslatot ez idő szerint nem pártolhat. — A febr. 26. rendelet ellen aggodalmi vannak, de kész kapitulálni, ha aggodalmi alaptalansága iránt kapacitálják.

Legjobb leendett: aggodalmakat nem nyilvánítani, miután azok már régen el vannak oszlata!

Első aggodalma az 1827. évi XXIII. t. c. 3-ik pontján alapszik, amely így szól: exstaulibus ipsarum ecclesiarum matricis quilibet cujus interest, extractum earundem postonodum etiam a concernente animarum curatore desideret et obtineat. Ki a concernens, az illetékes lelkész — kéri a nemes gróf — az anyakönyvi kivonat kiadásánál? Aze, a ki a funkciót tényleg végezte, vagy az-e, a kinek felekezetihez az anyakönyvi kivonatot kéri törvényszerűen tartozik? A nemes gróf az alternativa első részét tartja valószínűbbnek, ellenére a m. kir. vall. és közokt. miniszter 1878. évbli 32889. rendeletének, mely szerint: „minden születési eset azon plébánia anyakönyvébe jegyzendő be, melynek területén a szülők a gyermek születésekor lagnak, habár a keresztelés máshol történék is; mely esetben a keresztelő lelkész köteles az anyakönyvi adatokat feljegyezni és haladéktalanul hivatalból a születési, következőleg illetékességi hely lelkészéhez beiktatás végett átküldeni.”

1878. évben 32889. sz. alatt elrendeltetik, hogy a halottak azon plébánia anyakönyvébe jegyzendők be, a melyben elhunytak, „még azon esetben is, ha a holttest más plébánia területére szállítatik el temetés végett. Ez utóbbi tény azonban az anyakönyv „jegyzet” rovatában köllőleg kitüntetendő s erről a temetést teljesítő lelkész eleve értesítendő, valamint a születési bejegyzéseket illetőleg is ugyanezen eljárás mód leszen megtartandó.”

Melléklet a „Bácska“ 93-ik számához.

Az esketésre nézve a dolog a legtisztábbban áll. A ki esket, azon hivatal anyakönyvébe vezetetik be az esketés, miután a más vallású fél a saját lelkészétől, vagy a tanuk által kiállított nyilatkozatot arról, hogy akadály nincsen, átadta.

Az agályok nagy férfia felhozta még, hogy a február 26-iki rendelethez rendőri sanctio van köve; hazánk törvényei szerint megfélemlőnek tartaná a bírói eljárást. Elvileg ez a kérdés disputabilis, gyakorlatilag reám nézve teljesen közömbös: akár bíróság, akár rendőrileg fenytessenek meg valakit, ki hivatala köteleit lelkiismeretével szuggalata szerint végzi, és nem cooperálhat, mert meggyőződésével homlokegyenest ellenkezik.

Ez csak vázlata azon beszédnek, melyet okvetlenül elmondanom kellett volna azok után, amiket a nemes gróf a febr. 26-iki rendelet kapcsán felhozott.

Az, hogy a nemes gróf teljes vallászsabadságot kíván, hogy ő a kötelező polgári házasságot óhajítja és az anyakönyvek államosítását, — ez az ő privát dolga, szívének és lelkületének legsajátosabb caracteristikája, melyből én nem kérek!

Még csak egyet! Amit a nemes gróf a házassági judikaturára vonatkozólag mond, hogy midőn a kath. fél csak a mense et thoro választatik el, addig a beklüdtött szentszéki ítélet alapján és nyomán a más vallású végleg elválasztatik, hogy t. i. a szentszéki határozat átküldése nagyobb mérvű cooperatio, mint az, a mely a miniszteri rendelet értelmében az anyakönyvek vezetéséhez kívántatik, — mondom ezt én tagadom!

Elismerem, hogy a kath. félre — mert csak így és asztaltól választható el — súlyosabb következménnyel jár az egyházi judikatura, és éppen azért komolyan és éretten fontolandó meg a vegyes házasságkötés; — de az által, hogy a más vallású házassága bíróság feloldatik, sem a hivat nem szolgáltatott ki a haeresisnek, sem az egyház judikaturáját nem tagadtuk meg.

L. M.

Helyi és megyei hírek.

Adakozók névsora. A „Bácska“ kiadóhivatalánál a kupuszinaiz tüzkárosultak részére újabb adakoztak: A szöntai ifjuság által november hó 22-én rendezett társas-vacsora alkalmával felülfizettek: Thurszky János községi jegyző 7 frt, Csihás Antal 5 frt, Csihás Béla 5 frt, Freudinger Mór 1 frt, Szász Ernő 1 frt, Stein Henrik 1 frt, Friedmann Samu 1 frt, Benkő Mihály (Bogojeva) 1 frt, Paresetich József plébános 1 frt. Rezsny Aurel beküldötte a Zentán október hó 25-én rendezett hangverseny alkalmából utólag befolyt összeget 2 frt 20 krt, összesen 25 frt 20 kr. Ezen összeghez hozzáadva a 90-ik számban kimutatott 691 frt 60 krt, összesen befolyt eddig 716 frt 80 kr, azaz hétszáztizennyhat forint 80 kr. További szives adományokat elfogad és rendeltetési helyére juttat Zombor, 1890. évi december hó 1-én, a „Bácska“ kiadója.

Alispánunk, Schmausz Endre ur nevenapja alkalmából úgy a megyei tisztikar, mint a város intelligenciája részéről lelkes ovációkban részesült.

Kinevezés. Ófelsége a király Salacz Béla szabdkai kir. ügyész, a karánsebesi törvényszék elnökévé nevezte ki.

Magas vendég. A tegnap esti vonattal érkezett Zomborba a 31-ik gyalog hadosztály parancsnoka, báró Ehrenstein-Rohmanni Pfeiffer Károly altábornagy, hogy az itt állomásozó 23-ik gyalogezred 1 zászlóalj felett szemlélet tartson.

Elöléptetés. Schönholz Rezső az újvidéki folyammérnökség főnöke Budapestre neveztetett ki a miniszteriumba osztálymérnöké. Helyét Ambrózi Béla titeli folyammérnök foglalja el. A titeli hivatal vezetését Schleginger Ede vette át.

Kitüntetett főlovászmester. Újvidéken a polgári lövöldében mult hó 30-án leplezték le Häffner Rezső főlovász mester és nejeinek életnagyságú képét. Ez alkalommal rendkívüli közgyűlést is tartottak, melyen a polgárság színe-java, dr. Flatt Viktor főispánnal élükön, tömegesen részt vett.

A miniszter köszönete. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Troll Ferencnek, a köztisztviselők álló Zsulyevits család közeli rokonának, pápai házi praelatusának és pécsi kanonoknak, áldozatkészégeért, hogy Nagy-Mányok községében 12,000 frt költséggel szent Vincéről nevezett szerzetesnők vezetésére alatt kisdudóvót és női elemi iskolát felállított, s újabb 12,000 frtnak kamatait az intézetet gondozó fennevezett szerzetesnők részére ajánlotta fel.

Jutalmazás. A pénzügyminiszter úr, Takács István zombori m. kir. adóosztály — az uradalmi, mint gazdasági ágazatban tanusított pontos eljárásáért és eredménytelten szorgalmáért 35 frttal jutalmazta meg.

Iskolás gyermekeknek. Az adai főbbosztálybeli fitanulók növendékei a kupuszinaiz tüzkárosultak szegény szülőktől származó gyermekei részére 1 frt 50 krt, azaz egy forint 50 krt gyűjtöttek, mely összeg 1890. november hó 28-án főtisztelendő dr. Kovács Kálmán plébános iskolaszéki elnök ur kezéhez kiosztás végett postautalvánnyal elküldetett a „Bácska“ kiadója által.

Adakozás. Monostorszegen november hó 1-én Merscher Ferenc tanító felolvasást tartott, mely felolvasás alkalmával Kapetanovits János jegyző indítványára a kupuszinaiz tüzkárosultak felségélyezésére a következők voltak szivesek adakozni: Kapetanovits János 2 frt, Nagy Béla 1 frt, Gószlein Nándor 1 frt, Bruck Gusztáv 1 frt, Végh István 60 kr, Boch Antal 60 kr, Bikiczky Tamás 50 kr, Mubi István 50 kr, Merscher Ferenc 50 kr, Vranja István 50 kr, Mataisz György 50 kr, Ufbolez Vilmos 50 kr, András Máttyás 50 kr, Kiss Sándor 45 kr, Kalesányi János 40 kr, Lujbl György 40 kr, Urbán János 40 kr, Birovits József 40 kr, Fuderer István 30 kr, Schlachter Antal 30 kr, Kollár Gergely 30 kr, Ganzl Bernát 30 kr, Turcsin József 25 kr, Lendvai János 20 kr, Boch Lajos 20 kr, Bruck Jakab 20 kr, Lendvai János ifj. 20 kr, Szuntogh István 20 kr, Neveda Albert 20 kr, Sztrikovits Ferenc 12 kr, Bolvánecz János 10 kr, összesen 14 frt 62 kr, azaz tizenegy forint 60 kr, mely összeg a járási főszolgabíró urnak beküldetett. Monostorszegen, 1890. évi november 6-án. Forgich Márton, bíró. Kapetanovits János, jegyző.

A népköri iparos dalárda szombaton, nov. 29-én dal- és táncestélyt rendezett egy zongora beszer-

zése javára. A dalárda működése s általában a koncert minden pontja sikerültnek mondható minden tekintetben. Szabatos, teljesen kifogástalan korrektséggel előadott kardiokat hallottunk (Kreutzer „Kápolná“ ja és „Népdalok“ at). Ezek sikerében nagy része volt Sirös Antal karmesternek, aki teljes odaadással működik a derék fiatal dalárda érdekében, fáradhatlanul vezet állandóan a próbákat s a karmesteri pálcát is ezuttal ügyesen kezelte. A kar maga sok jó hangerővel rendelkezik. Weber „Preciosá“ jat Kouratpatinszky Ernő és ifj. Csermák József urak játszották négykére zongorán s előadásuk nagy műérzetre vallott, előbbi különben csak a rendes foglalkozásánál volt, lévén ő különben is zongoratanár, utóbbi meg igen ügyes műkedvelőnek bizonyult. Szigethi István és Bussa Tivadar urak Bognár Ignác „Eji dal“ című duóját énekeltek nagy hatással, ifj. Csermák József ur zongorakísérete mellett. Ezt követte egy kvartett, „Ah miért vagy oly távol“ (Marschnertől) előadta a dalárda négy tagja s szintén igen szép sikert aratott benne. Majd ismét ifj. Csermák József ur lépett a podiumra, Mozart egy nem éppen könnyű „Ábránd“ jat játszva el; a darab nehézségeit különben könnyű szerrel küzdötte le s igen szépen visszaadta zongorán a kottára tett mély érzést. Valamennyi pontja a programnak bő tapost aratott. Jól tenné a dalárda, ha koncertjein mindig egy-két hölgyet is léptetne föl, ezáltal még nagyobb érdekltséget tudna kelteni a program s a közönség is szivesen venné, meg aztán az már nálunk ugy szokás. A koncert befejezte után kezdetét vette a tánc és az egybegyült fiatalok ugyancsak járta a Hercenberger Sándor zenéje mellett csaknem a reggeli órákig. Az est tehát sikerült mindenképen s beszélők mégis, hogy iparosaink nem tanusitanak elég rokonszenvet az életrevalónak bizonyult fiatal dalárda iránt. Pedig mindenkor csak büszkének lehetnének rá, valóságos kincsük az nekik, a mely a szép és nemes iránti érzéket van hivatva fejleszteni, körükben is ápolni a zenét s a melletti igen nemes szórakozásra nyújt alkalmat, de a melyek — ugy látszik — nem tudják megbecsülni az értékét. Egyébként hisszük, hogy az egylet lassan-lassan megérteti velük komoly célját s iparosaink felkarolva annak ügyét, anyagilag is kedvező viszonyok közé juttatják s végre csakugyan dédelgetett kincsüké lesz az nekik.

Tisztújítás Szabdkán. A városi tisztújítás Szabdkán holnap, december 3-án fog megejteni. Természetesen ma ezen kérdés abszorbeálja az egész város.

Jegyzők egylete. Igen is van megynkben, de vajmi kevesen hallottak róla valamit az utolsó időben; sőt mintha már maguk a jegyzők is teljesen elfeledték volna! Igy történelmet meg az, hogy a november hó 28-án, pénteken, megtartott gyűlésen a megye 123 jegyzőjéből mindössze csak 11 jelent meg és pedig abból az alkalomból, a mikor a tisztújítás lett volna megejtenő. Természetesen el kellett halasztani a gyűlést más alkalomra. Csak hogy a jövő gyűlésen már föl fogják vetni azt az indítványt is, hogy az egylet oszlattassék föl végképen, mert az érdeklődés már csaknem teljesen kihalt irányában. Lehet, hogy ez megis fog történni, a mely esetben azonban éppen nem dicsekedhetnek notáriusaink, mert bizony nem fog az valami épületes dolognak tűnni föl senki fia előtt. Ellenkezőleg föl kellene karolni az egylet ügyét, föl lehet azt még támasztani és lehet abba még elég életet ütni, csak akarni kell s ha elég erélyel és jóakarattal látna hozzá egypár tekintélyesebb jegyzőnk, igen könnyen lehetne az az erkölcsi tényező, a mely jegyzőink érdekeinek csak használni tud. Pedig a 123 jegyző csak tehetne valamit!

Egy kis ember halála. Nemes-Militiesről jelentik a megyeszerte ismert Hajnal Vilmos hirtelen halálát. Nem volt a szegény megboldogult egészen kis ember valamikor, hacsak azért nem, mert a magassága jóval alul volt a katonai mérték minimumán. Egy időben, amikor még tekintélyes vagyonának birtokában volt, szivesen nyitották meg előtte a legintelligensebb megyei családok is kapukat, nem sajnálta a házigazda a zabot sem a „kis“ ember négyes fogatának. Douce eris felix... stb. Más idők jöttek, s az azelőtt dédelgetett gazdag „kis embert“, — aki annak idején még sok jó pathiet is kaphatott volna — kénytelen-kelletlen fogadták csak azon szük baráti körön kívül, melynek köszönheti, hogy szerencsétlenségének napjaiban némi vigaszt talált. Vagyon fucsak! Becsület is oda van! Beteljesedett rajta a szó szoros értelmében. Sok ember megfordult valamikor a házában, a dinom-dánomnak se vége se hossza nem volt, sok embernek volt „édes Vili“ je, ma már örök álmait alussza s talán a jó Isten nem akarta vele fenékgig tritritetni az üröm poharát. A környék „kis gentry“ je kénytelen volt az utóbbi időkben a 80 frt községi végrehajtói évi fizetéssel megelégedni; aki valamikor ezrek felett rendelkezett, most úgyszólván kegyelem kenyeret evett. Sok érdekes vonás maradt fenn utána. Elő schematismus volt. Bácskában nem volt pap, kinek nevéét és állomását rögtön ki ne vágta volna, ha éjfélok keltették volna is fel. Hát még hogy tudta a megyebeli bucsukat, névnapokat! A régi jó időkben fel-fel járogatott Pestre is; itt történt meg vele az a jóízű kis affaire, hogy mikor nagy büszkén rá akart gyújtani az utcán egy szivarra, egy M. András méltatlankodva ütötte azt ki a szájából, mondván: „Ecsém! Nem neked való még az!“ Pedig már a 30 felé járt, hanem a rendnek öre kis alakja után itélve, valami gyerekeknek nézte, akinek az effajta élvezet még árt. Pedig dehogy ártott; olyan erős volt, mint a vas s annyi bort tudott meginni, mint három öles ember. — Isten nyugossa szegény „kis embert“, s legyen neki oly könnyű a föld, amely keserűséggel teltek voltak életének utolsó évei.

A községi képviselők választása f. hó 13-án. Ns.-Militiesen is megejtetett. A magát kérédvé „községi ellenzéki párt“ nak nevező töredék, jelöltjei érdekében egész nap lázas izgatottság között mozgott, de nem a legfényesebb eredménnyel; mert olyan egynek nevei jöttek ki győzelemmel az urnából, kiket ezek egészen nem szivesen látnak a tanácskozási testületben. Igy a legtöbb szavazatot is olyan egyn nyerte, aki melletti senki sem kardszkodott s akinek a közügyekben kifejtendő működéséhez a lakosság értelmi része a legjobb reményeket fűzi, s ez a most működő községi kapitányunk fia: Vidákovich Jenő földbirtokos.

Meghívó. Bács-Bodrogh megye egészségügyi bizottsága f. évi december hó 9-ik napján d. e. 9 órakor

a vármegyei főorvos hivatalos helyiségében tilést tartand. Tártyak: 1. Bikity községében felállítani kért any- és fiók-gyógyszertár tárgyalása. 2. O-Kanizsa községében felállítani kért II. gyógyszertár tárgyalása. 3. Netáni indítványok. Kelt Zomborban, 1890. évi december hó 1-én. Vojnits Dávid, a megyei egészségügyi bizottság elnöke.

Eljegyzés. Dr. Horváth Akos főispáni titkár tb. árvaszéki ülnök, lapunk belmunkatársa, a napokban jegyezte el Dobák Béla helybeli kir. ügyész bájos leányát, Berta kisasszonyt. A „Bácska“ is a legnagyobb boldogságot kívánja a megköltendő frigyhez.

Elöljárósági választások. Csantavéren f. hó 27-én megtartott előjáró választás alkalmával: Sinkovits Ferenc bírónak, Vida József albirónak, Földi Ferenc, Patócs Bóni, Dvoráskó Antal és Sinkovits Mihály esküdteknek, Bakos Mihály községi, Molnár József házipénztárosnak és Magosi Ferenc közgyámnak lettek megválasztva.

Alaptalan vádak. A fővárosi lapok nemrég azt közölték, hogy a zombori pénzügyigazgatóság Bulkeszen a hadmentességi díj kivétele körüli visszaéléseknek jött nyomára; ilyen tartalmu értesítést kaptunk mi is Bulkeszről. Ezzel szemben a bulkeszi előjáróságtól egy nyilatkozatot kaptunk, melyben az férfias önértéssel visszautasítja s valótlanoknak jelenti ki a vádak. Utána jártunk a dolognak s a legnagyobb örömmel konstataljuk s megadjuk az elégtételt az előjáróságnak, hogy a vád teljesen alaptalan s a pénzügyigazgatóság eddig semmiféle visszaéléseknek nyomára nem jött.

Hosszu pálya. Kuzmiák Péter kereszteri községi tanító — amint lapunknak írják — legközelebb tölti be tanítóságának 57 ik évét. Több mint félszázadot töltött tehát nevezett tanító ezen a híressé pályán, esőndesen, de áldatosan működve a közjóért s egyedüli jutalmát csak a nép javában keresve. Magában Kereszter községében 34 éven működik már s hisszük, hogy legalább nevezett község részéről nem fog elmaradni legalább a köszönet, a hála és a tisztelet ünneplés kifejezése akkor, amidőn az öreg tanító munkalkodásának 57-ik évét fogja betölteni.

Adományozás. Dungserszky Lázár megyénkbeli nagybirtokos az újvidéki tanítói konviktusnak 500 frtot adományozott.

Sportbankett. A Sport-klub m. hó 28-án tartotta meg a saját helyiségében szokásos felévi bankettjét, amelynek sikerét a jelenlévők száma után itélni meg ezuttal nem lehet — hiszen csak 22-en vettek részt abban — mert e szám a bankett sikerével nem igen áll arányban. Kénytelenek vagyunk ezen, már banális frázissal fejezni azt ki, hogy a társaság „emelkedett hangulatban vigadott a késő éjjeli órákig.“ Tösz persze volt bőven.

Adáról írják: November hó 25-én tartották meg a községi képviselők választását. Öt kerület választott 2—2 képviselőt a hat év után kiléptettek helyett. Az egy Aradszky Ulászlón kívül minden kerületben a községi ellenzék győzött. A megválasztott ellenzéki képviselők közül Kuglics János és dr. Hodik János érdemelnek említést, mint az adai ellenzék szóvivői; a többiek helyett — ha már az ellenzék török szakad győzni akart — bizony másokat is jelölhetné volna ki. A másik párt csak összetett kezekkel nézte végig ezt a választást; hogy miért, bizonyára maguk tudják legjobban.

Esküvő. Paudek Antal ó-becsei kereskedő a napokban vezette oltárhoz Ó-Becsén Gébel Etelka kisasszonyt.

A dr. Koch-féle oltóanyagról. Munkatársunk dr. Thim József levelet intézett e lapok szerkesztőjéhez, melynek közérdekű részét a következőkben közöljük: Berlinben dr. Lévy klinikáján Feilchenfeld Hermann a következőket tudta konstatalni: 1. A szerre csakis gümökörös betegek reagálnak. 2. Csakis a beteg szövetre hat, az egészségesre nem. 3. A bacillusokat direkt nem öli meg, hanem a talaj megváltoztatásával existenciáikat lehetetlenül teszi. 4. Az egyetlen szer, mely lázat idéz elő, mely fázással kezdődik. 5. A gümökör egyetlen specifikus szere. 6. Minél kezdetlegesebb a baj, annál nagyobb a remény a gyógyulásra. 7. Előrehaladt tüdővésznel legtöbbször cserben hagy.

Országos cipész-gyűlés a szomszédban. A sok mindentféle országos gyűlés között jelentőségre nézve nem éppen az utolsó lesz az orsz. cipész-gyűlés sem, a melyet a szomszéd Szegeden szándékoznak megtartani e hó folyamán. Még a mult évben történt ugyanis, hogy a miniszterium pályázatot hirdetett a honvédség számára szükséges bőrfőlszerelésekre, és elhatározta, hogy a külföldi bőriparosok kizárásával, a magyar kisiparosoknak juttatja a munkát. Csak hogy az a bökkenő van ebben a hazafias miniszteri határozatban, hogy az „központi műhely“ emleget, vagyis azt akarja a miniszter, hogy a ki elvállalja ezt a munkát, Budapestben állítsa föl a műhelyt. A szegedi kisiparosok ezért elhatározták, hogy országos mozgalmat indítanak egy fölirat tárgyában, a mely Baross Gábor miniszterhez lenne intézendő. A szegedi bőriparosok országsszerte dicsekszenek különben, hogy jó munkát készítenek, sőt hogy maga a miniszter is különösen megdicsérte őket. Az idén készített bakkancsokra csak ugy ömlött a dicséret. Most körülbelül 5000 szegedi honvédbakkancs van a kockán. Ez sok jóra való szegedi iparosnak nyujtana munkát öt év alatt. Az országos cipészértekezletre dec. 8-ika van kitűzve.

Gyászhir. O-Morovicáról írják: E hó 26-án kísérték örök nyugalomra Bergl Fülöp polgártársunk nejét, szül. Hajduska Ceciliát. A község minden rendű lakossága tömegesen vett részt a temetésen, melyen Silberstein Soma itteni rabbihelyettes a koporsónál igen szép magyar gyászbeszédet tartott.

Választás Pacséron. A m. hó 28-án megtartott választásnál megválasztottak: Biróvá: Asztalos Lajos, albiróvá: Vidgy Maxim, közgyámnak Széles János. Pénztárnokokká: Bodnár László és Berkó János, esküdtekké: Mosztárszky Koszta, Ery János, Rózsa Lajos és Kulessevitj András.

Beküldetett. Az apatini kincstári faraktárban a tüzifa eladása megkezdését hirdette az ottani erdőgondnokság, de mily áron? arról a hirdetésben említés sem tétetik, kérjük a fa árát a közönséggel tudatni! Egy venni akaró.

Adomány. Az új-verbázi előlegezési hitelegylet az ottani óvoda részére 20 frt 40 krt adományozott.

A kis-hegyesi izr. nögyelet saját jótékony célú pénztára javára 1890. évi december hó 13-án táncfüzérkét rendez.

Halálozás. Ritka részvétellel temették el m. hó 27-én Nemes-Militicsen az ott elhunyt Hajnal Vilmost. A lakosság és a vidékbeli ismerősök oly nagy számban jelentek meg, hogy a széles fűtőcső a szorongásig megtöltötték. Szóval olyan temetése volt a népszerű agg legénynek, melyet még Nemes-Militics nem látott.

Szerencsés szerkesztő. Strausz Salamon föld-birtokos megvette Weber Miklós tulajdonát képező és az ó-becei plébánia hivatal átellenében lévő Hilder-féle házat 9000 forintért s azt ó-becei kollégáknak, dr. Grünbaum Pálnak ajándékozta. Elhisszük, hogy jogosult örömmel írja az „Ó-Becse és Vidéke”, hogy a szerkesztőség helyiséget fog változtatni. — Bárcsak ragadós lenne a jó példa!

Előljárók választása volt szombaton Ó-Morovicán. Megválasztottak: bírónak: Ambrus Bálint, helyettes bírónak: Körtvélyesi József, esküdtnek: Erdei Sándor, Ambrus János, Flamon József, Károlyi János és Gyütő Ferenc, közgyűmül: Kovács János, köz. pénztárnoknak: Csákvári Lajos, kir. adópénztárnoknak: Kötő Pál.

Hangverseny. Mataushek Antal zenetanító — Drescherné Ivánovics Anna, Kigerlné Thekla, Baumann Vilma, Deutsch Olga, Hollósy Janka, Kornis Ilona ur-hölgyek, Bene Gyula és Melles Károly urak szíves közreműködésével f. é. december hó 8-án Baján, az „Arany Bárány” szálloda színterében hangversenyt rendez, a következő műsorról: 1. Rossini. „Tell Vilmos” c. opera nyitánya. — Zongorán előadják Baumann Vilma és Hollósy Janka k. a. 2. Beriot. 7 ik sz. hegedű-hangverseny. — Előadja Mataushek Antal, zongorán kíséri Deutsch Olga k. a. 3. Meyerbeer. Cavatina „Ördög Róbert” c. operából. Éneklő Kigerlné Thekla ur-hölgy, zongorán kíséri Mataushek Antal. 4. Raff. „Gavotte és Musette.” — Két zongorán előadják Drescherné Ivánovics Anna ur-hölgy és Bene Gyula ur. 5. a) Farkas Ödön. „Alkony az erdőben.” b) Donizetti. „L'adieu.” — Kettős dalok. Éneklő Kornis Ilona k. a. és Melles Károly ur. 6. Mendelssohn. „Rondo capriccioso.” Zongorán előadja Deutsch Olga k. a. 7. a) Thomas. Dal. „Mignon” c. operából. b) Magyar népdalok. — Éneklő Kigerlné Thekla ur-hölgy, zongorán kíséri Mataushek Antal. 8. Reinecke. „Impromptu.” Schumann Manfredja fölött. — Két zongorán előadják Drescherné Ivánovics Anna ur-hölgy és Bene Gyula ur. 9. a) Chopin. „Nokturne.” b) Ridley-Köhne. „Csárdás.” — Hegedűn előadja Mataushek Antal, zongorán kíséri Deutsch Olga k. a. Kezdeté este 7^{1/2} órakor. Belépti díj (előre váltva): ülőhely 1 frt 50 kr., állóhely 1 frt. — A pénztárnál: ülőhely 2 frt, állóhely 1 frt 20 kr. Pénztárnyitás este 7 órakor. Jegyek előre válthatók Kollár Ágoston ur könyv- és zenemű kereskedésében.

Titeli hír. E hó közepén jött Títre Mis-kolczy színgazgató társulata. Tagjai: Ruzsai naiva, Pártos Etel primadonna, Romvári Irén, Kiss Laura, Csen-teri, Deák. Előadott: „Lili”, „Szökött asszony”, „Egy férj vétké” stb. Szép játékaival különösen Ruzsai tűnt ki, Deák és Miskolczy Títre igen nagy pártoláshoz örvendtek és megelégedetten távoztak.

Szegény gyermekek felruházása. Igen nemes cselekedetet vitt végbe a napokban egy helybeli asztaltársaság. Ugyanis pár hónap óta már gyűjtést folytattak, hogy szegény gyermekeket téli ruhával lássanak el, tekintet nélkül vallás- avagy nemzetiségi állapotukra. Így aztán a múlt hó végéig e célra már 244 frt gyűlt össze. A gyermekek felruházása némi ünnepélyességgel pénteken délután ment végbe a „Színház” szálló éttermében, közelebb egy-két tekintélyesebb alakja is megjelent ez alkalomra.

Járvány megszűnés. A hatósági állatorvosnak előterjesztése alapján Csonoplya és Katymár községekben a szarvasmarhák között járványosan uralkodott száj- és körömfájás megszűnővén, azok a zárlat alól feloldatnak.

Döntvény. Ha a róm. kath. plébános javadal-mazása a canonica visitation alapszik, ez egyrészt az egyház mint javadalmazás, másrészt a község mint politikai testület között létrejött magánjogi szerződést képezvén, a községnek ezen magánjogi szerződésen alapuló kötelezettsége nem egyházi adónak, hanem a község oly terhének tekintendő, a melyhez nemcsak a róm. kath. hívek, hanem mindazok hozzájárulni tartoznak, a kik a község terheiben résztvenni kötelesek. A község mint politikai testület által kivetett pótdadó kérdésének elbírálása nem a polgári bíróság, hanem a politikai bíróság jogkörébe tartozik.

Városi ügyek.

A tanács pénteki ülésében a színtai ut végén két új utcai lámpa felállítását rendelte el.

Az artézi kut medencéjének vasrácát Árkay budapesti műlakatos elküldte, az már a napokban fel fog állíttatni, és ezzel az artézi kut teljesen be lesz fejezve.

Bizottsági tag választás a belvárosban. A polgármester közhírré teszi, hogy a belvárosi választó kerületben lemondás folytán megüresült városi választott bizottsági tag helyének betöltése céljából új tagnak 5 évre leendő választása, folyó évi december hó 7-ik napján délelőtti 9 órától délutáni 4 óráig a városház nagy-teremben fog eszközöltetni. Választási joggal bírnak mind-azok, kik az 1890. évre érvényes választók névjegyzékében és pedig a belvárosi választó kerületben felvéve előfordulnak. A városi törvényhatósági bizottság már igazolt tagjainak névjegyzéke a városi főjegyzői hivatalban közszemlére kitétettek.

Házbérjövendelm bevallás. Zombor szab. kir. város tanácsa részéről ezennel felhívatnak azon ház-tulajdonosok, kik a f. évi október hó 31-én 9181. sz. a. közzé tett hirdetmény dacára az abban jelzett azon változásokat, melyek a házosztály és házbéradónak a három évi kivétési időszakon belől új adóztatás tárgyát képezik, eddig be nem adták, hogy az 1891. és 1892. évi érvénnyel leendő házádonak megállapítása céljából, a kivált és 1890. év házádonak előfordult változásokat és az 1890. évi házbérjövendelm bevallásokat, az évi december hó 1-től számított 8 nap alatt a város adó-ügyi osztályánál annál inkább adják be, mert ezen újabb határidőnek be nem tartása esetén, hivatalból fog az illetők terhére a házosztály, esetleg a házbéradó megállá-

píttatni. Zomborban, 1890. évi november hó 28 án. Dr. Csíhás Benő, polgármester.

Közegészségügyi bizottságunk csütörtökön, azaz november hó 27-én ülést tartott, melynek egyedüli tárgya ama kérdés eldöntése volt, vajjon a ragályos betegségek miatt bezárt elemi iskoláink megnyitassanak-e már, s e kérdést Fejér Gyula apát-plébános vetette föl — a mint olvasóink emlékeznek — még az utolsó városi törvényhatósági közgyűlésen egy, a polgármesterhez intézett interpellációban. A közegészségügyi bizottság gyűlésén dr. Spitzer Mór bizottsági tag igen praktikus indítványt tett, a mely lehetővé teszi az iskolák megnyitását és a mellett a ragályos betegség terjedése is gátolható. A városi főorvos ugyanis nyilván-tartja ama családok jegyzékét, a melyekben ily betegsége fordul elő, indítványozza tehát, hogy iskoláinkhoz állandóan küldje el a főorvos azon családok névsorát, a melyekből esetleg tova hurcolható a betegség s a tanítók ennek alapján tartásuk távol az azon családbeli gyermeket mindaddig, a míg a főorvos által kiállított bizonyítvánnyal nem igazolják, hogy az iskolák látogatása az illető gyermekeknek ismét megengedtetett. Így aztán a kecske is jól lakik és a káposzta is megmarad. Az indítványt természetesen elfogadta a gyűlés s az iskolák december 1-ével, azaz tegnap, ismét megnyitak.

Távirat.

(A „Bácska” eredeti távirata.)

Baja, 1890. november 30. Ma éjjel nagy tűz volt Baján, mely alkalommal a 4. számú műen-telep igen szép istállói leégtek. Lovak megmen-tettek, a főépület épen maradt. Tűz keletkezési oka ismeretlen. Az oltás, valamint a jelentékeny értéket képviselő loállomány megmentése körül a városi tűzoltókkal egyetemben Némay százados vezetése mellett a katonaság is rendkívüli tevé-kenységet fejtett ki és csak annak köszönhető, hogy a főépület, melynek tetőzete már lángot fogott, le nem égett s a loállományban kár nem esett.

Komédia.

Volt egyszer egy juhász, aki többször elbolondította a falu népét azzal, hogy segítségért kiáltott, mintha farkas támadta volna meg. Ha aztán az emberek segítségére siettek, kinevezték őket. Történt azonban, hogy egyszer igazán farkas támadta meg. De most hiába kiáltozott segítségért, mert a nép azt hitte, hogy most is csak — komédiázik és el hagyta veszni.

Ezt a régi mesét juttatta eszünkbe a „Két Rantau” sikerült előadása. A közönség az eddig történetek, vagy inkább mulasztottak után, nem mer az olyan előadásra sem előjönni, amely talán igazán jobb az eddigiekénél.

Utóbbi időben a színház látogatási kedv már a 0° alá szállt. Ugy számítva, hogy ami a bérlőkön kívül jön, az van a 0° fölött, ha senki más, mint a bérlők, akkor 0° és ha még a bérlők sem jönnek, akik jegyeiket már megfizették, akkor vagyunk a 0° alatt. Ha még megérjük, hogy a potyajegysek sem jönnek el, akkor aztán — földhöz vághatjuk a termometert!

Szinte kedvünk volna a közönséget hívni, hogy jöjjön el, nézze meg, milyen érdekes látvány egy egészen üres színház! De ezzel elrontanók, mert ha sokan nézik meg, hogy milyen üres, akkor nem üres. Ez az a bizonyos talány, amelynek megfejtése „luk!” Minél többet adnak hozzá, annál kisebb, minél többet vesznek el, annál nagyobb.

S ezen luk körül kell azt a bizonyos ágyut önteni, amit úgy hínek hogy kritika. Tessék annak aztán mindig elstílnie!

Igaz ugyan, hogy minél nagyobb a luk, annál kimerítőbbnek kell lenni a referádnak, mert ha már el nem jönnek a színházba, hadd tudják meg legalább az újságból, hogy mi történt.

A Rantau testvérek olyan Rómeo és Julia féle népek, a hol t. i. az öregek gyűlölik egymást, a fiatalok meg szerelmesek egymásba. A különbség az, hogy ez jól végződik, mert a végén megkapják egymást, míg Rómeo és Julia nem kapják meg egymást, a mit elég különösen ezért szomorú játéknak neveznek. Különben van egy magyarázat, a mely úgy indokolja, hogy miért végződik minden vigjáték házassággal — azért, mert a hol a házasság elkezdődik, ott aztán vége a vígságnak.

Denique a két Rantau dolga ezen oknál fogva nem szomorújáték.

A szereplők közül Balázi és Csatár említendők a címszerepekben, mint elismerést érdemlők. Balázi ellen, aki mindig átgondolt alakításokat szokott adni, az a kifogásunk, hogy a verekedési jeleneteket nagyon is realistikusan adta.

Ismeretes annak az igazgatónak a mondása, aki midőn a „Váljunk el”-hez igazi pezsgőt kértek tőle a színészek, azt felelte: „nem bánom, de aztán holnap az „Ármány és szerelem”-hez igazi mérget vegyenek be!”

Balázi Sándor realismusával is így vagyunk. Ha már a hűség kedvéért, az oly derekasan játszó Liptayt (Florence) és Aitnert (Louise) meg akarta verni, akkor minek volt velük csak dulakodni, és az ütéseket markirozni, ha egészen természetes akart lenni, — az ütéseket is igaziaknak kellett volna lenniük.

A többiek közül Breznainét és Borbélyné, valamint Szarvasy Somát akarjuk kiemelni. Szarvasy különösen szorgalomra és alapos tanulmányra valló alakítását nyujtott, mint Rantau Georges, és csak az az egy kifogásunk, hogy szép színpadi alakjával arányban álló erős organumát néha még ott is teljes erővel vette igénybe, a hol a különben mindig szenvedélyes Georges gyengédebb érzelmeket akar kifejezni.

Szombatra Fatinitza volt kitzúve. De hát hogy is éneklő Goltz, a reporter?

Oh Fatinitza, Fatinitza, Fatinitza, Mi minden nem történt veled?

Mintha az eddigi sok hiba nem lett volna elég, megeselekedték azt a kuriózumot, a melyre még a mióta a magyar színeszet fennáll — a minek épen száz esztendeje és egy hónapja — még nem volt eset, hogy t. i. kinyomatták délelőtt a Fatinitza színlapját és utána egy pójtjelentést, a mely szerint az egyik szereplőnek az „utolsó pillanatban” bejelentett készületlensége miatt, az előadás elmarad. Hát azt el tudtuk képzelni, hogy az

igazgatóság csak 3—4 nappal az előadás előtt látta meg a főpróbát, hogy az előadást a szándékolt napon nem tarthatja meg; de már azt, hogy létezzék rendezőség, a mely kitzúzzon egy darabot, nem főpróbára, de valóságos előadásra — persze főpróbára nélkül, — és aztán a főpróbán akar csak az iránt tájékozást nyerni, hogy tudják-e a darabot, ilyet feltételezni sem lehet. Annál kevésbé azt, hogy még ezt ki is nyomtassák!

Tehát a Fatinitzát oly nagy gerjedelemmel várók nagy fájdalomra még most sem azt, hanem a *Remete esengetyijét* hallgathatták. Erre sem voltak sokan kíváncsiak és a ház oly üres volt ismét, hogy a remete esengetyüje tisztán visszhangozhatott minden oldalról.

A címszerepet Szöllösy Ilona esengette, mellette különösen Perényi és Csatár említendők. A Prager Zsuzsi multkori szerepével most Bérczyné próbálkozott meg. Buzgalmát, melyet már a Ripp előadásán észrevettünk, itt is méltatunk kell, de ez a szerep erejét meghaladta. — Az előadás különösen a vége felé nagyon rendezetlenül ment, mindig csak az késétt le a színpadról, a kinek éppen jönnie kellett.

Felhő Klári. A kevésbé sikerült előadásokhoz tartozik. Egy az Aba András drámai szerepét teljes sikerrel adhatta volna, ha valamivel több elevenséget önt ebbe az alakba. A szerep a hősszerelmezt szokta megilletni, de itt egészen jó kezekben volt Egrynél, a kitől jó drámai szerepeket is láttunk már. Különösen szenvedélyes jelenetei sikerültek szépen. Hogy a szereposztást még is helytelenítjük, az azon helyi vonatkozásban leli okát, hogy ha más adja vala Abát, Egry lehetett volna Ferkó, a mit sokkal jobban játszott volna, mint Perényi. Már pedig itt ez a szerep a fontosabb. Azt azonban el kell ismerni, hogy a nórázásban Perényi zajos és megérdemelt tetszést aratott, és ha játékat kissé több lév me-lengetné, a népszínművekben való szereplését nagy nyereségnek mondhatnók. Aitner a Viola évában feltűnő szép is volt, és játéka is a szokott kitűnő és szenvedélyteljes. Mellette Szöllösy Ilona hangja a szenvedélyes vitaközlések hevében oly kevéssé hallatszott, mintha ő sugna és Aitner szavalna. Igaz, hogy Felhő Klári nagyon nehéz drámai szerep és már a dalok is eléggé kifárasztották. A mellékalakok Csatár, Borbélyné, Balázi, Szarvasy, Asztalos és főleg a mindig oly alaposan játszó derek Olahné jők voltak. Nyelvbottlás azonban volt bőven. Így Perényinek ki tudja hol járhatott az esze, mikor Eváról akar beszélni és így szól: „Ugy, hát te házasodol *Estikém?*” Klári meg azt mondja Ferkónak, hogy „tanulj túrni!” Ami talán csak gyengéd variációja annak a gorombaságnak, hogy „eredj kapálni!” Persze azt akarta mondani, „tanulj túrni”. A Gergő gyerek is nagyon fel volt akadva, mikor Rókáné küldi, hogy hozzon krumplit és odakint nem talált. Úgyesen palástolta a bajt, a míg — mint számítottuk — beszaladnak a Horvátovitsné konyhájába krumpliórt, de szerencsére megtalálta a Rókáné kosarában és diadalmasan odatálalhatta, hogy „ehen-e!”

Borbély zajos tapsott aratott kupléival, mint pl.

A színházban minden este Közönség van — Budapestén!

meg aztán, hogy

Egy bácsi, de örülne, Ha a színház tele lenne . . .

melyeknek helyi vonatkozása vigan — kongott az üres házban és helyeslő visszhangot kapott. A vig komikus ezzel egy kis hangulatot csinált magának legközelebbi jutalomjátékára, a melyre itt figyelmeztetni akarunk, habár elég helytelenül, és egyenes fölhívásunk dacára sem kaptunk még eddig a rendezőségétől a jutalomjátékok tárgyában hivatalos értesítést.

Sok bajnak venné elejét a rendezőség, ha — mint már többször hangsúlyoztuk — mindenről direkt értesítene bennünket és nem szorulnánk rá, hogy

„a reporter én vagyok, én előttem nincs titok!”

egyedül forduljunk. Így eddig azt hirdettük, hogy 1-én Balázi jutalomjátéka lesz, mert ez így is volt kitzúve, meg 8-án Vidáé, most — mint halljuk — Vida jutalomjátékát 15 ikére tették, a mi különben aligha fog ártani a jutalomjátéknak, mert az „Eleven ördög”-re még december végén is lesz közönség, lévén az a leg-érdekesebb és rég nem adott operettek egyike. Borbély jutalomjátéka pedig — állítólag — 8-án lesz.

A mai színlapon, mely a Subancot hirdeti, nincs rajt, hogy mit adnak holnap. Ha nem tudók, hogy azért nincs rajt, mert még ők se tudják — nem szólnánk erről, sőt helyesnek tartottuk volna, ha ezt egyáltalán soha sem hirdetnék, mert ezzel részben önmagukat károsítják. De így furcsáljuk a dolgot. A kedves Lejár királyt is lehagyták a színlapról, és miután

„a reporter én vagyok, én előttem nincs titok!”

kiszűttük azt is, hogyan került az tulajdonképpen a színlapra. Mert csak a színlapra került, a repertoiren nem is volt és bízhatólag nem is lesz. Hát úgy történt a do-log, hogy a „Szép asszony kocsisa” színlapján, mikor azt Miskolcon adták, mint legközelebbi előadásra állt „Lear”, már t. i. Miskolcon. Miután pedig itt a régi színlapok után nyomtatják az újakat, a nyomdában szépen utána szedték a Leart is, a rendezőség legnagyobb ijedségére, a mely aztán sietett is levétetni.

Dr. Pataj Sándor.

Színházi hírek. Szerdán a már többször hirdetett „*Fatinica*” adatik a főszerepben B. Szöllösy Ilona, Vida Etelka, Csatár, Perényi, Borbély és Asztalos; csütörtökön az előkészületek miatt valószínűleg nem lesz előadás és ezért kivételesen pénteken lesz „*A nagy űr-leotto*.” Don José Echegaray nagy hírű színművének első előadása; e rendkívül érdekes színműre a társulat drámai tagjai nagy szorgalommal és gondnal készülnek, hogy az előadás a közönség igényeit mindenben kielégítse. A főszerepeket Aitner Ilha, Breznayné, Balázy, László, Szarvasi és Csatár játsszák. — Ezután következnek majd az új tagok bemutatói, és legközelebb lesz alkalmunk Pártos Elett a vidéki színészet egyik jöhrű drámai szendéjét megismerni. Mint újdonások előkészületen vannak: „*Király és pór*” Lopez de Vega remek vigjátéka; „*A fegyverek*” (Gigerlik) új énekes bohózat; „*Huszárszerelm*” Muray nagy sikert aratott vigjátéka, és így a hátralevő évad elég érdekesnek ígérkezik.

Művészet és irodalom.

„Nix dajes!“ Ezen a címen eresztette meg régi ismerőstünk, a „Borsszem Jankó“ Mokány Berci-je, ősi sztyria naptárát az 1891-es bomlott esztendőre. Zamatnál-zamatnabb vicceit és aranymondásait szedte össze a „nömös“ honpolgár, amelyeket azután Jankó János „atyamester“ és az ő „legénye“ Homicskó Athanász, nagy cirkumparádával kipingáltak. Van benne 125 illusztráció, köztük egy nagy „műmelleklet.“ A műnek ára „egy megmaradt fiores.“ — Izlelőitől közlünk itt 1—2 sikerült élelet belőle:

Falusi coder.

Bíró. — Ki látta, hogy Kádár Jutka fogta el a tyúkokat?

Szürtyög Mártonné. — Az a kegyelmes Uristen odafönt!

Bíró. — Hát még?

Sz. M. — Egyéb senki.

Bíró. — Egy tanu, az kevés. Elmöhették.

Zoologia.

Mama. — Milyen lucskos vagy, Bözsikém!

Bözsike. — Az ám!... hát állattant játszottunk mamustám. Én voltam a jedszmedvéne, osztán Bandi és Gyultha hó-dolyótat toltat alam, hogy titótszem.

Sociologia.

— Proudhon nyomán. —

Az elnök (törvényszéki). — Hát nem megmondtam már, hogy ne bántsd a másét!

Csucuska Péter. — De csükulum kezsit lábát, sentsigs törvénysik: mikor mindén á másét!

Megnyugtató.

Mihály gazda (megzörgötti éjjel a Kesely zsidó kocsmárosnak az ablakát). — Hé Mózi!

Kesely zsidó. — Ki az? Mi az?

M. g. — Én vagyok, a Zsögöd Mihály. Adjon hamarosan egy itze pályinkát!

Kesely zsidó. — Jól von Mihál gozdo. Menjen csak haza, majd felírom.

Mokány Berci „Arany köpések és mondásai“-ból: Nem szeretem a más gyereket; azér' nem is házasodok meg.

Sokat szeress, ritkán válts jegyet, soha se házasodjál meg.

Újjat mutass a lánynak, mindjárt gyűrűs újját nyujtja.

A gümőkór új kezelési módjáról.

(Saját külön tudósítónkból.)

Berlin, november hó.

Ami rendkívüli magasztalás és dicsőítés után, melyet Koch berlini tanár újabb fűfedezése a különféle gümőkóros megbetegedéseknél elért sikeres javulás, sőt részben gyógyulása az ugyancsak ilyenül megbetegedben szenvedők lelkeben támasztott, ösztönzött engem is arra, miszerint eljőjnek a nagymesterhez, hogy annak közvetlen közelében a forrásnál élvezzem és elsajátítsam azon eljárást és taktikát, amelyet betegek gyógykezelésénél követnünk kellend.

Berlinben időzésem alatt alkalmam volt eddig Fränzel, Leyden tanárok betegosztályain, valamint dr. Lévy magánintézetében személyesen elsajátítani az oltás körüli eljárást, mindegyik saját véleményéről és meggyőződéséről, úgy a szer momentán, mint annak állandó értékéről kellő információt szerezni. Jelenleg a Koch tanár kezelési módja bürgmőkórosok, nevezetesen bőrfarkasnál, izületi lobok, valamint az ebből és a csontbántalmak után fennmaradt csont kúrára terjedt ki. Belbajoknál a gége, tüdő és bél tuberkulózisainál tétet kísérletek. Az eredmények orozslány része kétségtelen a bőr, csont és izület bántalmaknál mutatkozik. Úgy hiszem mindenki előtt eléggé ismeretesek ama reactionális tünetek, melyeket az ily betegknél az anyag befecskendezése létre hoz, azért legyen szabad e helyen inkább anuak gyógyítási értékéről tapasztalataimat közölni. Mintán a sebszét terén hosszabb időn át foly a kísérletezés, tán mérvadóbb is azok eddigi meggyőződése, akik már is állítják, miszerint nehezebb esetekben a legnagyobb valószínűséggel a sebszét addigi eljárását a jövőben multhatlanul igénybe kellend majd vennünk. Az új folyadék ugyanis a bacillusokat meg nem öli, hanem csak azok megrongálta szövetet támadja meg, azt választja le. Tökéletlensége tehát abban nyilvánul, hogy a bacillusokat magukat nem pusztítja el és következik, hogy a mellék szövetekben, ahol a bacillusok még eddig mint ártalmatlan vendégek szerepelnek, a kórnak megújulását fogják maguk után vonni.

Hogy ez így van, egész valóságában előttünk fekszenek a már eddigi tapasztalatok.

Sikeres javulást különösen két gyermeknél látam. Egyik egy négy éves fiú térdlobjánál, a másik egy három éves fiú lábfe csontszáránál. Ezek, kik valóságos nyomorékok voltak, egyedül a szer befecskendezésére ma már vígan járkálnak. Nem kerüli el azonban figyelmünket különösen utóbbinál a beállott hegedés alatt levő egyenetlen keményedés, amely valószínűleg a még fennmaradt bacillusok fészke és tán nem sokára ismét be fog következni az elsődleges kép. Bergmann tanár ma pl. gerincoszlop kezdődő elferdülései eseteknél két évre teszi ama időt legalább, amidőn majd erre nézve biztos adatokkal rendelkezhetünk.

A tüdő és gége bajokra vonatkozólag Fränzel tanár saját klinikáján következők ragadták meg figyelmemet. Ő mindössze — ugymond — 2 hó óta gyakorolja a Koch-féle kezelési módot tüdő, majd ezzel járó gége betegknél és kénytelen kijelenteni, miszerint teljesen felgyógyult esetet még nem látott. Két egyén elhagyta már intézetét, kik ez idő szerint feltűnően javultak voltak ugyan, de hogy ezeknél a baj gyökeresen volna még kiirtva, nem hiszi. Ő azt tapasztalja, hogy a befecskendezések alkalmazása mellett a láz teljesen elmúlik, a kiköpés a minimumra leszállítatik, sőt a köpetből a bacillusok is teljesen elmulnak. Sajnos azonban, a bacillusok egy idő múlva ismét előtűnnek kisebb mértékben ugyan, de ez jele annak, hogy a baj még nin-

esen gyökeresen elhárítva. Mily tökélyre fogjuk vinni a tüdő tuberkulózis gyógyítását, azt csak egy hosszú időközön keresztül folytatott kitaró és lelkiismeretes munka fogja igazolni.

Ő beteget intette, mutassák meg magukat legalább két hetenkint, ha ekkor a köpetben ismét bacillusokat látna, a befecskendezést elővendőnek tartja; és így a procedura ismétlődne mindaddig, amíg hosszabb időn át ezen diagnosticum nem mutatkozik. Ő a már mindenki által ismert befecskendezés utáni reactionál agasztó tüneteket még nem észlelt. Adózik a nagy felalónak — ugymond — mert tény, hogy az eddig elért sikerek nagy reményekre jogosítanak bennünket. Előadás végén hangsúlyozza azonban ő is, hogy az ily tüdő és gége betegknél eddig követett javallataink betegjünkkel szemben ezután is fenn fognak maradni és klimatikus gyógyjavallataink ezután is érvényvel bírandanak.

Mily örömmel és igyekezettel iparkodnak a minden világérszűből idezarándokolt orvosok mindezekről személyesen meggyőződni, a gyógyítási eljárást legalább ez idő szerint elsajátítani, oly annyira nyomasztólag hat mindannyiunkra ama körülmény, hogy oltó anyagot kapni képesek nem vagyunk. Véljük azonban, hogy a legközelebbi jövőben birtokában leszünk legalább annyinak, amennyi a kezelés első időszakában szükséges.

Tekintve a betegek túdúlását Berlinbe, kötelességem azon veszélyekre inteni, melyeknek a tüdőbetegnek Berlin zordon éghajlatában kiteszik magukat. Jó indulatu tüdőbajoknál egy hónapi várakozás, mely alatt a beteg jól táplálkozik és magát a kúrára előkészíti, absolute nem veszteség, hanem csak nyereség az egészség visszaszerzésére. Magát a családból kiragadni, messze vándorolni, rázó, füstös vonatokon és itt beteken keresztül várni sokszor egy injekcióra, keserű csalódást okozott nem egy betegnek. Mennyivel okosabb nyugodtan várni még néhány hetet otthon, az anyag ugyanis már folyton küldetik szét és hazánkban is nemsokára sok helyen lesz meg.

A gyógyszer használata nagy óvatosságot és kellő ápolást igényel; a betegnek különösen szíve megvizsgálható mielőtt az injekció történne. A befecskendezés magában nem fájdalmas és igen egyszerű, ez nem is igényel különös megtanulást, csak a szer adagolása igényel szakavatottságot és a szernek eltartása is bizonyos figyelmet követel, miután az nagyobb higitásnál igen hamar romlik.

Dr. Lang József.

Törvényszéki csarnok.

(Egy monstre bünpör. Közli: M. K.)

(Polytás.)

Arceszkóék betörő eszközöket lopnak.

1887. év május havában nagy tettekre készült a banda, kellett tehát betörő eszközöket szerezni. Minthogy Arceszkóék ilyen csekélyiségekre költeni nem szoktak, május 17-én éjjel Karlovicán Haber Ferenc kovácműhelyében tettek látogatást s onnan elvittek egy francia-kulcsot, egy reszelőt, egy furót, egy fejszét és egy H. F. betükkel ellátott bélyegzőt. Ezt a bélyegzőt a május hó 19-én Karlovicán Jankovics Szvetozár gazdag kereskedőnél megkísérlett lopás alkalmával elhagyták. A többi tárgyak pedig hogy hol találtattak meg, azt fölösleges megmondani. Arceszkóék be is ismerték a lopást a rendőrségnél, de a végtárgyaláson visszavonták beismerésüket.

A kir. ügyész fentartotta a lopás büntette miatt emelt vádját, a védők ellenben felmentést kértek.

Arceszkóék felsültek.

1887. év május hó 18-án éjjel Straub Antónia házába hatoltak be a betyárok, a házbeliek által azonban észrevétlenül, kénytelenek voltak kerekelt oldani. Arceszkó Koszta, nem azért apjának a fia, hogy mégis ne legyen valamit magával. Futásközben betörte az ablakot s az ott lévő befőttes üveget, a mely félig telve volt tükkel, magához véve, ellebeggett. De ezek a tük okozták Arceszkóék vesztét, mert lakásukon megtalálták s a rendőrség előtt töredelmesen be is vallották tettüket. Társaikat is megnevezték, (hogy kiket, azt talán fölösleges is már megmondani).

A végtárgyaláson Arceszkóék mindent tagadtak s a dologról mit sem akarnak tudni.

Tyószity Lázár a vádra annyit felelt, hogy ő nem szabó — hát minek lopna ő tüket.

A végtárgyalás elnapoltatt, mert károsnó nem jelent meg.

Arceszkóék befejezik működésüket.

1887. év május 20—21-ike közti éjjelen Karlovicán Seroglics Ivan jómódu földbirtokos házába tört be a banda s onnan anélkül, hogy észrevették volna, a tettek mintegy 1300 frt készpénzt, egy 25 arany értékű arany nyakéket és többrendbeli ruhanéműt loptak el. Az arany nyakék és több ruhanémű Arceszkóék krnyasevák lakásán találtattak meg. Arceszkóék a vizsg. során beismerték, hogy a lopást ők követtek el s társaik Theodorovics Ilia, Popovics Trifun, Georgievics Andria és Tyószity Lázár voltak. A végtárgyaláson Arceszkó Koszta apjára hárította a felelősséget, Arceszkó Lázár pedig fia sógorára Milovancev Milanra fogta, hogy az hozta a Seroglics féle lopásból származott tárgyakat lakására. Ekkor azonban Milovancev Kata, ki előbb védte Arceszkókat, bátyja vádoltatása miatt felbőszülvén, mindent elmondott, amit Arceszkóknál tapasztalt, nem csekély derűtséget okozván ezáltal.

A többi vádlott is természetesen tagadt. Tyószity Lázár mint szakértő mutatta be magát — amennyiben kijelentette, hogy ily csekély lopás keresztülviteléhez sok a hét ember, mert nézete szerint hét ember egy egész házat képes ellopni.

A kir. ügyész vádját fentartotta, a védők ellenben felmentést kértek.

Egy járásosztás a bünyevitő bíróság előtt.

A zentai híres járáspör tárgyalását f. évi november hó 26-án fejezte be a nagy-kikindai kir. törvényszék, mint delegált bíróság.

Az ügy kétségkívül ismerős már közönségünk előtt. Az 1883. év folyamán fölsoztották a zentai földeket, mely eljárásnál azonban egyes lelkiismeretlen, kapzsi emberek nem csekély visszaéléseket követtek el a bír-

tokosok rovására. A felosztás a birtokosok között létrejött urbéri egyezség alapján hajtatott végre, és a fogantatással a szabadkai törvényszék egyik bíróját, Baky Gedeont, bízták meg, a ki különben ez ügyből kifolyólag már rég kénytelen volt otthagyni állását is. Az urbéri választmány mérnökül Bíró Bertalant, a szabadkai kir. törvényszék akkori elnökének fiát, szerződtette a törvényszék jóváhagyásával, a ki mellé az eljárás hitelesítésül Vagner Nándor és Csuka Sándor mérnökök küldettek ki.

A panaszban Hevér Sándor és 106 társa által fölhozott büntetendő cselekményeket — ugyszólván — mind Bíró Bertalan mérnök követte el, a ki azonban a földi igazságszolgáltatás keze már nem érhetett utó, neki magasabb fórumon szolgáltatott igazságot, mert időközben meghalt. Az élő 9 vádlott, a mint a közzaváló is mondotta, csak „appendix“-e az elhunyt Bíró Bertalannak.

A vádpontok körülbelül a következők: A sorshuzási lajstrom nem tartott be, pénzes emberek a jutalékokat összevásárolván, ezeket összesítve egy tagban kapták ki, miáltal sokakat jogos tulajdonukból kitaltak; gazdaszátilag hátrányosabb helyeket vagy csücsköket kaptak jó fekvésű helyek helyett. Jutalmakat szedtek és a jogos kiválmakat is csak pénzért teljesítettek. Bíró Bertalan Szabó Lászlóval üzletársi viszonyba lépve, ezernél több kompetenciát vásárolt össze, 150—200 frtot adván 1—1 láncért. Ezeket azután nagyobb kompetenciában eladva, 300—400 frtot is nyertek. Egész sorozata e vádnak valóságos alapszik. Bíró Bertalan meg is gazdagodott nagy hirtelen, de nem sokára rá meghalt.

Kivülre vádolva voltak még: Baky Gedeon, Vagner Nándor, Boros István, Papp János, Zettin Ignác, Zsarkó József, Rudics Gergely, Keczely Mészáros Mátás és Hevér Ferenc.

Hosszu, 18 napi tárgyalás után, melyen a magán-panaszosok és tanuk egész légiójával volt baja a törvényszéknek, meghozatott az ítélet végre. Ez a vádlottakra nézve aránylag jól ítélt ki, mert a 9 közt mindössze csak kettőt ítél el s azokra sem mért valami nagy büntetést. A bizonyító eljárás folyamán — ugyszólván — minden vád az elhunyt Bíró Bertalanra nézve bizonyult igaznak s ennek alapján a közzaváló nem is tartotta fönn vádját valamennyivel szemben.

Az elítéltek a következők: Boros István zentai földműves, megvesztegetés vétségében mondatott ki bünyesnek s ezért egy havi fogházra és tíz forint pénzbüntetésre, ezen összeg behajthatatlanság esetén, további egy napi fogházra ítéltetett; és Hevér Ferenc vagyonos zentai földműves szintén a büntető törvénykönyv 470. §-ába ütköző megvesztegetés vétségében mondatott ki bünyesnek és szintén egy havi fogházzal és 50 frt pénzbüntetéssel, ennek be nem hajthatása esetén újabb 5 napi fogházzal sújtattott. Tartoznak ezenfölül az eljárási költségeknek $\frac{1}{10}$ — $\frac{1}{10}$ -részét megtéríteni a kincstárnak.

Igy az országos hírvé vált zentai járáspör az első fórumnál befejezetett, de a felsőbb fórumoknál még hihetőleg érdekes folytatása lesz e kolosszális bünpörnek.

Szerkesztői üzenetek.

Vidéki m. t. munkatársainknak. Újból felkérjük lapunk jóakaró barátait, méltóztassanak az előforduló minden fontosabb eseményről gyorsan és pontosan értesíteni. A „Bácska“ csak úgy fel lehet meg hivatásának, ha a megyei eseményeket, ha nem is előbb, mint a fővárosi lapok — mert ez sokszor lehetetlen — de részletesen s eredeti kézből közli. Távirati költségeket fontosabb eseményeknél szívesen megtérítünk. Ez uton reméljük elérni azt, hogy a „Bácska“ az őt illető polcot el fogja foglalni.

Sima! Mint láthatod, csak az adatokat szedtem ki, mert tartoztam szegény barátunknak ezzel a nekrológgal. Pontosság s gyorsaság, ez a fő, ha kell, lát ott a telegráf, költséget megtérítünk. Különben mindig szívesen látunk.

Il di Lei. L. M. Cs. — A köszönettel vett közlemények csak így voltak közölhetők. L. ur által irt levél — végtelen sajnálatunkra — egyáltalán nem.

G. B. A. da. Alkalomadtán sorát ejtjük. Verseiről én semmit sem tudok, kézhez nem kaptam.

Ó-Kanizsa. Aláírás olvashatlan lévén, így kell értesítenem a szíves beküldő urat, hogy Ó-Kanizsáról a bálit tudósítást nem kaptam meg s így a kiigazítást sem közölhetem.

Sz. J. Rigyia. Hirnek sok, cikkek kevés. Méltóztassék az eszmét cikk formába önteni s szívesen rendelkezésre állok.

B. Etelka Nám esztő. Nagysád! Az Isten szerelméért, hogy mer egy szerkesztő kezére bizni egy férfinak szóló levelet. A kíváncsiság ördöge ugyancsak operált, legyen azonban megnyugtató, a küldöttet elolvasás nélkül kiténő munkatársunkhoz juttattuk. Ami a szerencsekívánást illeti „az új mesterséghez“, hát ez be fog útni, ha sok oly kedves olvasónője lesz a „Bácska“-nak, mint kedgyed.

Előjáróság Bulkesz. Helyesebbnek tartottam a rektifikálást ilyen formában; ez nagyobb elégtételül szolgálhat, mintha ha az önkön nyilatkozatát közlöm. Rosszakarat különben a tudósítót nem vezethette, mert a közlemény nem kétségtelen tényekről szól, hanem hallomáson alapszik s ott van az „állítólag“; legfeljebb csak a könyvelmőség vádja jelezheti. — S azért nem lehet megneveznem a beküldőt. — Szíves üdvözet!

Naptár.

December.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
2 Kedd	Aurelia	Aranka	20 Gregor
3 Szer.	Xav. Ferenc	Cassian	21 B. Assz. av.
4 Csüt.	Borbála	Borbála	23 Philem.
5 Pént.	Szabassz	Abigail	22 Amphilio.

Felölös szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN NÁNDOR,

HIRDETÉSEK.

Karavukova község iskolaszékétől.

Pályázat.

Karavukova községben nyugdíjaztatás folytán tisedésbe jött kántor-tanítói állásra pályázat nyitattik. Évi fizetése a községi pénztárból havi előleges részletekben 345 frt készpénz, 16¹²⁰⁰/₁₀₀₀ hold egy tagban fekvő föld haszonélvezete és szabad lakás, mely ingatlan után az adót a megválasztott kántor-tanító fizeti.

A megválasztott kántor-tanító tartozik egy rendes, valamint az ismétlő iskola — az iskolaszék által meghatározandó — egyik osztályában az előírt tantárgyakat és pedig az ismétlő, esetleg ipartanoncok részére nyitott hasonló iskolában minden egyéb díj nélkül tanítani.

Tannyelv: magyar, német.
Pályázók felhívattak, hogy törvényszerűleg felszerelt kérvényüket **f. évi december hó 20-ik napjáig** az ottani „községi iskolaszékhez” címezve nyújtsák be.

Karavukován, 1890. évi november hó 28-án.

3-1

Az iskolaszék.

7220.

kig. 1890.

Pályázati hirdetmény.

A vajszkai körjegyzőségénél megüresedett 480 frt fizetéssel egybekötött irnoki állásra pályázatot nyitok.

Pályázók felhívattak, hogy kérvényeiket **december hó 8-áig** hivatalomnál nyújtsák be. Hódásághon, 1890. évi november 21-én.

3-1

Visy József,
főszolgabíró.

2050. szám.

1890.

Árverési hirdetmény.

Hódáságh község előjárósága részéről ezenel közhírré tétetik, hogy Hódáságh községében a vadászati jog gyakorolhatása az 1883. évi XX. t. c. 2. és 3. §-ának figyelembe vétele mellett Hódásághon a községhezánál 1890. évi december hó 6-án délelőtti 9 órakor egymásután következő 5^{1/2} évre, vagyis 1891. évi január hó 1-től 1896. évi augusztus hó 1-ig nyilvános árverés útján haszonbérbe fog adni.

A feltételek a haszonbérletre vonatkozólag a község jegyzői irodában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Hódásághon, 1890. évi november hó 25-én.

3-2

Az előjáróság.

Pályázati hirdetmény.

A zombori róm. kath. iskolaszék részéről ezenel a belvárosi fiúiskola 3-ik parallel osztályában megüresedett magyar tannyelvű tanítói állásra pályázat hirdettetik oly formán, hogy ha esetleg előléptetés folytán valamelyik külvárosi, vagy tanyai iskola tanítói állása üresednék meg, ugyanez alkalommal az áthelyezés által netán megüresedő külvárosi, vagy tanyai tanítói állomás is be fog tölteni.

A belvárosi tanítói állás javadalma 500 frt rendszeresített évi fizetés és 150 frtnyi pótlék, összesen 650 frt előleges havi részletekben.

A külvárosi szintén magyar tannyelvű tanítói állás javadalma 500 frt rendszeresített évi fizetés és 63 frtnyi pótlék, összesen 563 frt előleges havi részletekben. Az ismétlő iskoláért külön díj nem jár.

A tanyai tanítói állás 350 frt évi fizetés előleges havi részletekben, két szoba, konyha, kamara, pince, istálló és fészerből álló lakás, szalmafűtés és 500 □ ölnyi konyhakertből álló javadalmazással van ellátva. Az ismétlő iskoláért külön díj nem jár.

Az előbbi két állásra csak okleveles tanítók pályázhatnak; a tanyai állásra azonban pályázhatnak okleveles, magyar és dalmát nyelven teljesen jártas tanítók is, oly világos megjegyzéssel, hogy férjhezmenetelk esetén állásukról minden kárpótlás, vagy végkielégítés igénye nélkül, lemondani tartoznak, illetve állásuk megüresültnek tekintetik.

Minden félreértés elkerülése céljából kijelentik az is, hogy az iskolaszék mindenkorra fenn tartja magának azon jogát, miszerint az egyes osztályok tanítóit a szükséghez képest és belátása szerint más osztályokba is áthelyezhesse.

A kellőleg felszerelt nyomdanyelvű legkésőbb **f. évi december hó 20-ig** a zombori róm. kath. iskolaszékre címezve nagyságos és főtűd Fejér Gyula apát-plébános és iskolaszéki elnök urhoz Zomborba (Bácsmegeye) küldendők.

A megválasztandó tanítók állásukat 1891-ik évi január hó 1-én tartoznak elfoglalni.

Kelt Zomborban, 1890. évi november hó 27-én tartott róm. kath. iskolaszéki ülésből.

Szlávy Ferenc s. k., Fejér Gyula s. k.,
iskolaszéki jegyző. apát-plébános, iskolaszéki elnök.

* Karácsony és újévre alkalmas ajándékok. *	<h2>Karácsony és újévre alkalmas ajándékok.</h2> <p>A közeledő karácsony és újévi ünnepek alkalmából ajánlom dúsan felszerelt</p> <h1>könyv-, zenemű-, papír-, író-, rajz- és díszműárú-üzletemet</h1> <p>magyar, szerb és német nyelvű díszművek, imakönyvek, ifjusági iratok, képeskönyvek, albumok, emlékkönyvek, iskolatáskák, író-mappák stb., stb. cikkekben</p> <p>bámulatos olcsó áron.</p> <p>A n. é. község pártfogását kérve vagyok</p> <p>mély tisztelettel</p> <p>Karakásevics Milivoj könyvkereskedő, Zomborban, a Szent-György-téren, Bikár S. úr házában.</p>	* Karácsony és újévre alkalmas ajándékok. *
* Karácsony és újévre alkalmas ajándékok. *	<h2>Karácsony és újévre alkalmas ajándékok.</h2> <p>6309. szám. tkvi 1890.</p> <h3>Hirdetmény.</h3> <p>Déronya község telekkönyvi betétei az 1886. évi 29. t. c. és 1889. évi 38. t. c. értelmében elkészítettén és a nyilvánosságának átadtván, az azon felszólítással tétetik közzé, hogy:</p> <p>1. Mindazok, a kik az idézett törvény 15. és 17. §-ai alapján, ideértve ezen §-oknak az 1889. évi 38. t. c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítését is, valamint az utóbbi törvény 7. §-ához képest eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutatták, e végből törlési keresetüket, — azok pedig, a kik teherátvitelének az 1886. évi 29. t. c. 22. §-a, illetve az 1889. évi 38. t. c. 15. §-a alapján mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1891. évi május hó 31. napjáig bezárólag a hódásághi kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indítandó törlési és igénykeresetük a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.</p> <p>2. Mindazok, a kik az 1886. 29. t. c. 16. és 18. §-ai esetében, ideértve az utóbbi szakaszának az 1889. 38. t. c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítését is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellenmondással élni kívánnak, írásbeli ellenmondásukat hat hónap alatt, vagyis szintén 1891. évi május hó 31-ik napjáig bezárólag, ezen telekkönyvi hatósághoz benyújtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellenmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.</p> <p>3. Végül mindazok, akik a fentebbi 1—2. pontokban körülírt esetekben kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármely irányban sértve vélik, az e tekintetben való felszólalásukat tartalmazó kérvényüket ezen telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1891. évi május hó 31-ig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csakis az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.</p> <p>Egyuttal figyelmeztetnek azokat a feleket, kik a betétek szerkesztésére kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket ezen telekkönyvi hatóságnál átvehetik.</p> <p>Hódásághon, a kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóságnál, 1890. évi november hó 7-én.</p> <p>Jusits Lajos, kir. járásbíró.</p> <p>3-2</p>	* Karácsony és újévre alkalmas ajándékok. *
* Karácsony és újévre alkalmas ajándékok. *	<p>6226. sz. kig. 1890.</p> <h3>Pályázat.</h3> <p>Bács-Bodrogh vármegye ó-becsei járásába bekebelezett Tisza-Füldvár községben megüresült jegyzői állásra ezennel pályázat nyitattik. A jegyzői javadalmazás áll: 600 frt fizetés és szabad lakásból.</p> <p>Felhívattak a pályázni óhajtok, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. §-a és az 1886. évi XXII. t. c. 74. §-a értelmében felszerelt kérvényeiket folyó évi december hó 20-ig hozzám nyújtsák be.</p> <p>Ó-Becsen, 1890. évi november hó 20-án.</p> <p>Gombos Béla, főszolgabíró.</p> <p>3-2</p>	* Karácsony és újévre alkalmas ajándékok. *
* Karácsony és újévre alkalmas ajándékok. *	<p>5177. szám. tkvi 1890.</p> <h3>Árverési hirdetmény.</h3> <p>A hódásághi kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a bácskai takarékpénztár végrehajtónak Keller János filipovai lakos végrehajtást szenvedő elleni 345 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a hódásághi kir. járásbíró-ság) területén lévő Filipován fekvő, a filipovai 887. sz. tjkvben A. I. alatt foglalt s Keller János nevének álló 524. hr. 407. ö i sz. ház és beltelekre az árverést 305 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok 1890. évi december hó 17-ik napján délutáni 3 órakor Filipova községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.</p> <p>Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át készpénzben, vagy az 1881. LX. törvénycikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénz nek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.</p> <p>Kelt Hódásághon, 1890. évi aug. hó 23-án.</p> <p>A hódásághi kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóság.</p> <p>11152. sz. tkvi. 1890.</p> <h3>Árverési hirdetmény.</h3> <p>A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kravár Jovan végrehajtónak Gyulinác Páter végrehajtást szenvedő elleni 20 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járásbíró-ság) területén lévő, Zomborban fekvő, a zombori 1208. sz. tjkvben foglalt Gyulinác Páter és neje Vranits Toda nevének álló A. I. (3588—3590), hr. 79. ö. i. sz. egész ház és 161^{1/2} □ öl beltelekre az árverést 720 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi március hó 5-ik napján délelőtti 10 órakor ezen telekkvi hatóság árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.</p> <p>Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-a jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. hó 1. 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénz nek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.</p> <p>Kelt Zomborban, 1890. évi november hó 5-én.</p> <p>A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.</p> <p>Báios Lyubomir, kir. trvszéki bíró.</p>	* Karácsony és újévre alkalmas ajándékok. *

6309. szám.
tkvi 1890.

Hirdetmény.

Déronya község telekkönyvi betétei az 1886. évi 29. t. c. és 1889. évi 38. t. c. értelmében elkészítettén és a nyilvánosságának átadtván, az azon felszólítással tétetik közzé, hogy:

1. Mindazok, a kik az idézett törvény 15. és 17. §-ai alapján, ideértve ezen §-oknak az 1889. évi 38. t. c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítését is, valamint az utóbbi törvény 7. §-ához képest eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutatták, e végből törlési keresetüket, — azok pedig, a kik teherátvitelének az 1886. évi 29. t. c. 22. §-a, illetve az 1889. évi 38. t. c. 15. §-a alapján mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1891. évi május hó 31. napjáig bezárólag a hódásághi kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indítandó törlési és igénykeresetük a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. Mindazok, a kik az 1886. 29. t. c. 16. és 18. §-ai esetében, ideértve az utóbbi szakaszának az 1889. 38. t. c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítését is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellenmondással élni kívánnak, írásbeli ellenmondásukat hat hónap alatt, vagyis szintén 1891. évi május hó 31-ik napjáig bezárólag, ezen telekkönyvi hatósághoz benyújtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csakis az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Egyuttal figyelmeztetnek azokat a feleket, kik a betétek szerkesztésére kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket ezen telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Hódásághon, a kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóságnál, 1890. évi november hó 7-én.

Jusits Lajos,
kir. járásbíró.

3-2

6226. sz.
kig. 1890.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye ó-becsei járásába bekebelezett Tisza-Füldvár községben megüresült jegyzői állásra ezennel pályázat nyitattik. A jegyzői javadalmazás áll: 600 frt fizetés és szabad lakásból.

Felhívattak a pályázni óhajtok, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. §-a és az 1886. évi XXII. t. c. 74. §-a értelmében felszerelt kérvényeiket **folyó évi december hó 20-ig** hozzám nyújtsák be.

Ó-Becsen, 1890. évi november hó 20-án.

Gombos Béla,
főszolgabíró.

3-2